

Cimbora

2021.
december

Karácsonyi fényben
Cimbi olvasólámpája a 23. oldalon

Idén, június elején, az Erdélyt Járók Közhasznú Egyesülettel (EJKE) és a Nagyalambfalvi Általános Iskolával közösen alkotói versenyt hirdettünk 7–8. osztályos erdélyi, partiumi, bánági diákok számára. „Nézz szét szülővárosodban, szülőfaludban, és fogalmazd meg versben: mit jelent számodra, miért jó ott élni, miért jó oda visszamenni, miről ismerik meg, akik nem jártak még ott, mit ajánlanál figyelmükbe?” – állt a felhívásban.

A megmérettetésre 108 pályázó jelentkezett. A beérkezett írásokat zsűritagként elbírálta: Csíki András (költő, az EJKE elnöke), Farkas Kinga (magyartanár, a Cimora főszerkesztője), Lövétei Lázár László (költő, műfordító, a Cimora szerkesztője), Szonda Szabolcs (költő, műfordító, a Cimora szerkesztője) és Zsidó Annamária (magyartanár, Nagyalambfalva).

Értékelésük nyomán a következő pályázati eredmények születtek:

I. Soó Réka (Székelyudvarhely)

II. Boros Anita (Zeteváralja)

III. Boda Blanka Zsófia (Zilah)

Dicséretet kapott és Cimora-előfizetést nyert:

BÁCS ANNA (Csíkszereda), **BIRÓ TAMARA** (Barót), **JAKABFI ANNA** (Körispatak), **LŐRINCZ CSENGE** (Kápolnásfalva), **MOROIANU TÍMEA** (Barót), **NAGY BORÓKA** (Ivő), **SÁNDUJ BOGLÁRKA** (Zeteváralja), **VADAS ZOLTÁN** (Almás), **ZSIDÓ ALEXA** (Tasnád).

Gratulálunk nekik, és minden pályázónknak köszönjük a részvételt!
A dobogós helyezést elért írásokat a 27. oldalon találjátok.

**LEZÁRULT
AZ ÉN ERDÉLYEM!
VERSPÁLYÁZAT**

Cimora

kíváncsi diákok lapja

2021. december, XXXI. évfolyam

Szórakoztató irodalmi, kulturális folyóirat
10–15 éves diákoknak
ISSN 1222-1910

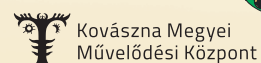
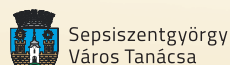
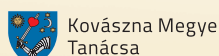
A Cimora árát a Cimora Alapítvány bankszámlájára várjuk:
Cont IBAN: RO14BRDE1505V01455331500
BRD Sf. Gheorghe, Fundația Cimora
Cod fiscal: 8259184

Főszerkesztő: Farkas Kinga
Munkatársak: Csillag István, Forrai Tibor, Gergely Edó,
Jakab Villő Hanga, Juhász-Boylan Kincső, Keszeg Vilmos,
Kónya Éva, Köllő Zsolt, Kusztos Attila, Nádasi Csilla Emese,
Szonda Szabolcs, Szócs Imre, Vetrő-Bodoni Barnabás

A borítón Csillag István illusztrációja
Borítóterv, könyvtipográfia és nyomdai előkészítés: Csillag István
Kiadja a sepsiszentgyörgyi Cimora Alapítvány
Készült a sepsiszentgyörgyi T3 Kiadó nyomdájában

Cimora-szerkesztőség: Szabadság tér 7. szám,
520055 Sepsiszentgyörgy, Kovászna megye, Románia
E-mail: cimoramail@gmail.com / Web: www.cimora.net

TÁMOGATÓINK

Tartalom

Cimbirodalom

Ablakra tapadva figyelem a tájat (2.)

SZABÓ RÓBERT CSABA Halló, kit keresel? című, készülő regényének második fejezete 4. oldal

Arcok az előőrsből

SZTERCEY SZABOLCS: ballada; a többiek (versek) 6. oldal

Szfinx vagy robot (5.)

LEENA KROHN: A gregoriánus félárnyék 7. oldal

Csak 1 vers

LÖVÉTEI LÁZÁR LÁSZLÓ rovata

MIHAI EMINESCU: **Kár, hogy iskolák porában...** 9. oldal

„Korafelnőtt” gyermekek (6.)

SZŐCS IMRE: A madár 10. oldal

Cimbirodalom

Verespataki bányászmesék. Ópapa levelei 12. oldal

Szín-tér

VETRŐ-BODONI BARNABÁS rovata

Bűvhálóból szőtt labirintus

Chiharu Shiota japán alkotó és munkája a Szín-téren 16. oldal

Barangoló

KÓNYA ÉVA rovata

A titokzatos méhek 18. oldal

Mézesbábót vegyenek, tükrös szívet, szépet 19. oldal

Cimbi olvasólámpája

JAKAB VILLŐ HANGA rovata

Karácsonyi fényben 23. oldal

Kamasz(Ok)

NÁDASDI CSILLA EMESE rovata

(L)Jegyünk együtt! – avagy miről szól napjaink karácsonya 24. oldal

Otthon a természetben

KÖLLŐ ZSOLT rovata

A Fekete-hegyen voltál már? 27. oldal

Az én Erdélyem verspályázat eredményhirdetése

SOÓ RÉKA: **Petek**

BOROS ANITA: **Zöld illattal simogató**

BODA BLANKA ZSÓFIA: **Csend** 27. oldal

Ti olvastátok

A sepsiszentgyörgyi Mikes Kelemen Elméleti Líceum diákjainak olvasónaplói

SZABÓ RÓBERT CSABA: **Vajon Nagyi és a száguldó város**; Alessandro Baricco: **Selyem**;

Stefanie Höfler: **Velem nem lehet járni** 28. oldal

Pad alatt

Cimbi naplója 29. oldal

Keresztretjtvény

FORRAI TIBOR rovata

Charles Dickens: Karácsonyi ének 30. oldal

Cimbi képtára

KÓNYA ÉVA rovata

A mézeskalács a képzőművészetben 31. oldal

Ablakra tapadva figyelem a tájat (2.)

Regény, amelyben elmosódik a határ a számítógépes játékok és a vad természet között

Olvasd a második fejezetet is a Cimpora oldalain!

Legújabb ifjúsági irodalmi alkotásáról kérdeztük novemberben Szabó Róbert Csabát. A szerzővel készült interjút és a még kéziratban lévő ifjúsági regény első fejezetét is megtalálod a Cimpora előző számában.

A Halló, kit keresel? munkacímét viselő regény szól kalandokról, a természetbe vágódásról, számítógépes játékról, de legfőképpen egy kamasz srác önmagára találásáról a valós és a fantázia találkozásának határvidékén.

SZABÓ RÓBERT CSABA

Halló, kit keresel?

2. fejezet: Az árulás

Ha jól számolta, három hete nem tette ki a lábát a házból. Mellbe verte a forró nyári levegő. A szünidő kihirdetésekor hol napok óta esett az eső, hol sütött a nap, ezért, amint hazaért, behúzta a sötétítőt és leült játszani. A nagymamája megpróbálta előcsalogatni, erővel és furfanggal, de semmi eredmény. Közben eltelt három hét, végleg kisütött a nap, igazi nyár lett, ismerte el.

Most azonnal elhatározta, hogy megkeresi a magát Jacknek hívó gamert, és kideríti az egész disznóságot. Körülnézett az utcán. Szokásos délutáni forgalom, a lámpa piros.

Ne felejtse el a hátad mögé nézni, Fili, figyelmeztette magát. Bárholnan jöhetnek.

A lámpa zöldre váltott, de nem lépett le azonnal. Mi van, ha valaki az ellenfelei közül valamelyik autóban ül, és csak arra vár, hogy...

Te jó ég, Fili, szedd össze magad! Ez a valóság!

Jack egyszer elárulta, *nagyjából* hol lakik. Az út túloldalán új építésű, kertes házak sorakoztak. Pár évvel ezelőtt a helyén erdő sötétlett, az utat pedig csak a helyiek és a kirándulók használták. Most ennek is vége. Szemafor, két sáv, ötszáz méterrel északabbra felhajtó az autópályára. Vadháló.

A tizenkettes ház lesz az. Jack szerint egy vörösfenyő áll az udvarukon. Könnyű felismerni. Minek ültet valaki vörösfenyőt az udvarára, fintorgott Fili. Az apja szavai jutottak az eszébe. Tulajdonképpen az *apja jutott az eszébe*, aki elkeveredten

Jakab Villő Hanga, Szabó Róbert Csaba és a Vajon Nagy és a száguldó város Kolozsváron a 2021-es Erdélyi Könyvfaló Olvasójátékon

„A számítógépes játékok és a vad természet között elmosódik a határ sokáig. A játékfüggő főszereplő nem képes különbséget tenni a virtuális és az igazi valóság között. Ezáltal a valóság is eléggé képzeletbeli lesz. Minden megtörténhet. Mintha álom és valóság között lebegne a főszereplő, amiből folyton az ébreszti fel, hogy veszélyesebbnél veszélyesebb kalandokba csöppen. És hát a vágy, hogy megtalálja az apját, mindennél erősebbnek bizonyul. Egy magányos hősről van szó.” (részlet a szerzővel készített beszélgetésből)

nézte a lakóparkot előkészítő földmunkát, a füstöt okádó gépeket. Úgy tervezték, elköltöznek.

Csak aztán az apja eltűnt valamelyik barlangban, valahol Erdélyben.

A játékban a Rubiconon nem muszáj átkelni. Van egy könnyebb út, egy barlangon át. Csakhogy Fili utálja a barlangokat.

A fenyőt rögtön kiszúrta, viszont nem vörösfenyő volt, hanem tiszafa. Nem könnyű a kettőt összevetni, és mégis, Jacknek sikerült. Vagy átveri? Fili újra fintorgott. Az apja szó szerint mindenben fintorgott. Sosem rejtette véka alá a véleményét. Nem sokan szerethették, gondolta sokszor Fili.

Jack! Te árultál el? Fizesd ki a kárt!

Úgy tervezte, rögtön megkérdezi. Nem fog tojózni. Egyből a lényegre tér. Az apja is ezt tenné. Elege van mindenből! Fizeszenek!

Az emeletről lefelé jövet közölte a nagymamájával, hogy tönkrement a gépe. Újat akar. A nagymamája viszont... nos, maradjunk annyiban, esze ágában sincs pénzt adni neki, amíg. Amíg mi lesz? Amíg Fili nem változtat a magatartásán. Elviselhetetlen vagy, mondta az unokájának. Vagy valami ilyesmi. Lehet, hogy nem pont ezt mondta, de Fili utólag szeretné ezt hallani, magában, ott legbelül. Legyen értelme a haragjának, a dühének.

Jackék udvarán terepjáró, tetején csomagok, sátor, leeresztett gumicsónak, bicikli. Ezek elutaznak, idejében jött, holnap késő lett volna.

Nagy darab férfi jön ki a házból, Fili csengő után nyúló keze elbizonytalanodik. Talán mégsem kéne, de elkésett. A férfi mosolygva int feléje. Szia, kit keresel, éneklis, és megszabadul jókora táskájától. Már jön is a kapu felé.

– Én... – hebegi Fili.

Csak nem mondhatja azt, hogy Jacket keresi. A nickname-jét. A gamernevét.

Ekkor egy hat év körüli kistráca robog ki a házból Batman-gúnyjában. Ahhoz képest, hogy mekkora a meleg, tényleg kész hőstett a részéről.

Csak nem ő Jack?! Kizárt! Vagy ha igen, akkor már mindent ért. Hogy bírhatta az életét egy hatéves kölyökre?!

– Én... – mondja újra Fili.

– A Julcsi osztálytársa vagy? – kérdezi a melák.

Fili kinyitja a száját. De ki az a Julcsi?

– Julcsi! – kiabál a férfi. – Julcsi!

Semmi válasz.

A nagydarab elnézést kér. A lánya, ha olvas, megfeledez a világról. Pedig pakolnia kéne.

– Tudod, mit? Gyere be! Fönt van a szobájában!

Filit az emeletre vezető lépcsőn találja magát.

Mielőtt fölmezz, nézz körül, a hátad mögöl, a konyhából... Fili! Ez nem egy játék!

– Jövök, apa! – kiáltja a Julcsinak feltételezhető lány, és beleszáll az épp benyitni készülő Filibe.

– Bocsi! – mondja azonnal a lány. – Te...?

Fili végignézi a lányon. Varkocsba kötött szőke haj, szemüveg. Magasabb nála.

Mondja már azt valaki, hogy nem ő Jack! Kérlek, kérlek!

– Jack? – kérdezi félénken azért, mert a valóság az nem... játék. – Fili vagyok.

A lány szájtátva bámulja. Valamit hebeg, hogy ő nem. Csak épp Grant kapitányt olvas. És azért. Nem figyelt, bocsánat.

Vaskos könyvet tart Fili orra elé.

Szóval ezért volt minden, borul el Fili agya. Egy idétlen könyv miatt veszített a játékban.

Valaki fölfelé döngött a lépcsőn. Mielőtt Fili kiborulna, Julcsi apja jelenik meg a hátuk mögött.

– Te jó ég! Mekkora ökor vagyok! Te... tudtam, hogy ismerlek valahonnan! Az apád... vagyis, tudom, ki vagy! A nagy Pető fia! A barlangász Petőé! A nagymamád...

Fili fagyosan néz a melákra.

– Szóval, mondta, hogy...

A férfi a szavakat keresi, óvatoskodik, lefizették, fut át Fili agyán. Vajon mire készül?

– Örülök! Keresz vagyok! Magam is, hogy mondjam... – Fili legnagyobb döbbenetére a nagydarab férfi elpirul – barlangász. Zavartan nevet.

– Amatőr – teszi hozzá, majd nyomatékosít. – Nagyon amatőr.

Fili végignézi a melákon. Amatőr. Mi más lenne? Ilyen kövéren barlangászni? Az apja a bejárat közelébe sem engedte volna.

– Tiszteltem az apádat... izé, most is tiszteltem. Jó, hogy jöttél. Persze, azt hittem, mi veszünk fel. Már rég kész kéne lennünk. Megértem, ha türelmetlenkedsz...

A férfi rengeteget beszélt. Jobb esetben Fili nem is figyelt volna rá, de most élesen belenyíllalt valami.

Mi veszünk fel?!

Türelmetlenkedem!?

Mi folyik itt!?

Ne, ne, azt már nem. Becserkésztek, Fili, itt a vég. Aljas, alattomos ellenség kúszott be a hátad mögé. Vége! Mindenki elárult! *Qwerty!* A nagyanyja elintézte, hogy velük menjen... kirándulni?! Vadidegenekkel, te jó ég, milyen nagyanya az ilyen?! Megvilágosodott! A játékot ezért veszítette el, Jack... izé, Julcsi elárulta, megegyeztek előre, ezek itt...

Gyűlölte őket!

Mosolygva néztek rá.

Kedvesen.

Jó álca!

Julcsi apukája megveregette a vállát.

– Pető! Remek ember! Remek! Rám nézett, és azt mondta, ekkora sonkákkal hogy akarsz... – alig tudta befejezni a mondatot, rázta a kacagás – barlangászni!

Vihogtak. Julcsi anyukája is megjelent, ő is nevetett.

Fili körül rég nevettek ennyien. Ami rossz volt, nagyon rossz. Így hogyan gorombáskodhatna velük? Mást talált ki.

– Nem mehetek. Izé, egy... telefon... olyan ősrégi... – óvatosan kereste a szavakat, mert mindenki hirtelen rá kezdett figyelni, nagyon komolyan, és nem volt ehhez szokva. – Szóval, felvettem... és valaki... beleszólt! Azt mondta, amit az... apám szokott.

– Halló, kit keresel? – vágta rá gyorsan a melák.

Fili bólintott.

– Látják? Nem mehetek! Lehet, hogy...

– Megnézhetem azt a telefont? – kérdezte Karesz.

Fili csapdát sejtett. Mégis bólintott, mert nem tudott rájönni a veszély forrására. Elvégre mi baj lehet belőle, ha megnézi.

– Telefonszakértő vagyok – biztosította Julcsi apukája. – Mérnök. A hálózatot mi terveztük, a réggit, a vezetékost. Ki tudom deríteni, ki hívott.

A Batman-kistráca diadalmasan felkiáltott.

– Milyen izgalmas – mondta Julcsi.

– Megnézzük, aztán indulhatunk is! – mondta az apja.

Fili érezte, hogy végérvényesen csapdába esett. Csakis önmagának köszönheti.

Magára szabadította Lelkeséket.

Arcok az előőrsből

ballada

Amikor először meghallotta a lány nevét, úgy érezte magát, mint kiskorában, hatévesen, mondjuk, amikor tanult egy új szót, ami tetszett neki, és azt minden egyes mondatába bele kellett valahogy fogalmazza, még ha semmi keresnivalója nem is volt ott, egyszerűen helyet kellett keresni neki a mondatszerkezetben, mert tudta, hogy e nélkül a szó nélkül nem mondat a mondat, *mintha minden pontatlanul lenne megfogalmazva, ha nincs ott a neved,* ha mégsem sikerült, óriási hiányérzete támadt, így lassan szavakat kezdett el helyettesíteni a lány nevével, először csak kötőszavakat, majd igekötőket, hogy minden cselekvés az ő irányába történjen, aztán az igék következtek, mert minden mozdulatban igazából ő történik meg, majd a főnevek, aztán mások nevei, mert minden arcban az ő arcát és minden ismerősében az ő jelenlétét kereste, lassan az összes szavára rátelepedett a név, minden mást elfelejtett, egyetlen szóból álló nyelvet beszélt, amit már senki sem értett, de őt ez nem érdekelt, annyira szerette a lányt.

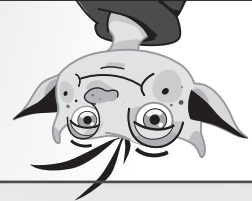
Sztercey Szabolcs vagyok, 1991-ben születtem Gyergyószentmiklóson, Kolozsváron élek, majdnem mérnök lettem, de időközben elkezdtem verseket írni, és végül filmrendezés szakon szereztem diplomát. Két verseskötetemet jelent meg, az első **A nyelvtani közép**, a második **Plüssbolygó** címmel. Filmeket is rendezek. Van egy hűsevő növényem, Xénia és egy plüsspingvinem, Mályva.

a többiek

Több anyát akart magának, mert úgy gondolta, ezáltal ő maga is több lehet, ezért különböző nőket kért fel, hogy legyenek az anyja, sokuk szívesen is vállalta, hogy felneveli őt, de úgy csinálta, hogy az anyák ne tudjanak egymásról, mindenkinek azt hazudta, hogy ő az egyetlen, folyamatosan anyáról anyára járt, mindeniktől csak a legjobbat tanulta meg, volt, akitől a gondoskodást, volt, akitől az élet nagy igazságait, volt, akitől a legjobb húslevesreceptet, de egyre nehezebben tudta úgy intézni, hogy ne derüljön ki a titka, és valami büntudatszerű érzés kezdett mocorogni benne, de nem bírta abbahagyni, mert nem volt annál felszabadítóbb érzés, mint egyiket jobban szeretni, mint a másikat.

Csillag István rajza

Szfinx vagy robot (5.)

Leena Krohn (1947, Helsinki) a kortárs finn irodalom különleges és elismert alakja. Több műfajban is alkot: közel harminc megjelent könyve között találhatunk regényeket, novellákat, esszéket, valamint gyermek- és ifjúsági irodalmat. Filozófiát, pszichológiát, irodalmat és művészettörténetet tanult a Helsinki Egyetemen, művei gyakran filozofikus hangvételűek, visszatérő témái az ember kapcsolata önmagával, a természettel és a valósággal, a mesterséges intelligencia és az emberi élet viszonya, a fikció és a valóság határai.

A *Szfinx vagy robot (Sfinksi vai robotti)* című elbeszélés-gyűjteménye először az interneten jelent meg 1996-ban, a szerző digitális illusztrációival, majd pár évvel később könyv formájában is kiadták. Ezek a filozofikus-tudományos-fantasztikus történetek kilógnak a mese keretei közül, a gyermek és a felnőtt között lezajló párbeszédnek olyan témákat

Kép forrása: kansanuitset.fi

dolgoznak fel, mint a téridő és a fekete lyukak természete, a gravitáció, az idő, a párhuzamos világok, álmok és valóság viszonya. A szövegek összefüggenek, de külön-külön is megállják a helyüket, szórakoztató valóságokba kalauzolva bennünket.

LEENA KROHN

A gregoriánus félárnyék

(Gregoriaaninen penumbra)

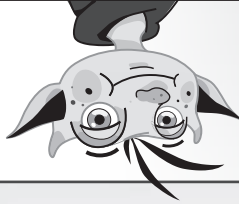
Advent környékén egy nap apa így szólt:

- Nem akarlak megijeszteni, de ma kezdődik a penumbra-időszak.
- A milyen időszak? – kérdezte ijedten Lídia.
- A penumbra. A gregoriánus félárnyék-időszak – ismételte apa. – Óvatosnak kell lennünk. Veszélyes időket élünk.
- Hogy érted ezt? – aggodalmaskodott Lídia.
- Mindenféle szempontból veszélyes – válaszolt apa vészjóslóan. – A legkritikusabb része a téli napéjegyenlőség.
- Mi történik akkor? – Lídia szíve a torkában dobogott. – Persze, a leghosszabb éjszakán kívül – jutott eszébe.
- Ilyenkor bármi megtörténhet – válaszolt apa még baljóslatúbb hangon. – És meg is történik. A penumbra-időszak december elejétől január végéig tart, és a téli napéjegyenlőségkor éri el a csúcspontját. Ez idő alatt bármire számíthatunk: különös véletlenek, rohamok, örültségek, eltűnések, támadások, csalások, ficamok, csúszások és rándulások, hajótörések, merényletek, lavinák, spontán módon kialakuló tűzvészek, tornádók, meteoritbecsapódások, pusztító árvizek, bármi megtörténhet, amit csak el tudsz képzelni. És olyan dolgok is, amiket nem.

Lídia megpróbálta elképzelni a dolgokat, amiket elképzelni sem tud. Semmi ilyesmi nem jutott eszébe.

- Te is hallottad a Prófétát? – kérdezte Lídia. – Vagy ezt is Cyrus Teedtől tanultad?
- Milyen profétát? Nem, a *Hogyan készülünk fel mindenre* című könyvben olvastam erről. Réges-régen. De nem akartalak korábban ezzel aggasztani. Most már azonban elég idős vagy ahhoz, hogy aggódj.
- Lídia nem volt ebben egészen biztos.
- Minden évben van penumbra-időszak? – kérdezte.
- Bizony – mondta apa. – Az Úr minden egyes évében.
- De nem emlékszem, hogy tavaly ilyenkor valami igazán szörnyű dolog történt volna – me-rengett Lídia. – Vagy akár tavalyelőtt. Bár, persze, karácsony volt, és szerinted a karácsony amúgy is borzasztó időszak.

– A karácsony nem számít. Itt valami rosszabbról van szó – mondta apa. – Most történetesen szerencsések vagyunk. De ez nem mehet így a végtelenségig. Ne ijedj meg, de nem mehet. Jobb, ha felkészülsz rá.

– Már három órája esik az eső – tűnődött Lídia. – Lehet, hogy egyáltalán nem fog elállni. A víz emelkedni kezd, az utcák folyókká, a terek tavakká válnak, a házak pedig úszni kezdenek.

– Bármilyen lehetséges – mondta az apja, és kifejezetten elégedettnek tűnt.

– Még szerencse, hogy éppen tegnap voltunk bevásárolni – mondta Lídia.

Valójában már egyáltalán nem aggódott. A padlason volt felfújható gumimatrac, úszógumi és karúszó is. Érdekelni kezdték a félárnyékban rejlő lehetőségek. Másfelől viszont kétségei támadtak. Lídia nem volt jártas a valószínűségi számításban vagy a baleseti statisztikában, de sejtette, ha a katasztrófák valóban elkerülhetetlenek,

akkor a penumbra-időszak előtt vagy után is bekövetkezhetnek.

– A Pinatubo vulkán februárban tört ki. A virágüzletből tavaly májusban rabolták el az összes muskátlit – mondta Lídia. – Az osztálytársam kutyája pedig novemberben szökött el, de éppen decemberben, a penumbra időszakában tért vissza.

– Mit bizonyít ez? – kérdezte apa.

– Épp olyan keveset, mint a te könyved – pimaszkodott Lídia.

De az eső még mindig nem állt el. December eleji, fagyos záporosó volt, és Lídiának úgy tűnt, egyre csak erősödik. Az udvaron megjelenő kis hideg tavacsok elkezdtek apránként összeolvadni. Talán az eső úgy döntött, hogy az egész félárnyék ideje alatt esni fog. Lídia néhány percenként kikukucskált az ablakon. Látni akarta, milyen gyorsan emelkedik a víz. Apa bekapcsolta a rádiót, hogy meghallgassa a híreket.

– Borzasztó dolgokról beszélnek? – kérdezte Lídia.

– Mindenféle rettenetről – válaszolta apa.

– De ez mindig így van, nem csak a penumbra-időszakban – emlékezett Lídia. Hallgatta, de egy szót sem szóltak árvízről. A biztonság kedvéért azért elindult, hogy felfújja a gumimatracot.

Kemény munka volt. Lídia csak pumpált és pumpált, a matrac pedig fájdalmasan lassan fújódott fel. Talán lyukat rágtak bele a molyok. Amikor már majdnem végzett ezzel, észrevett valamit. Az udvaron lévő tócsákon és az ablakon megcsillant a téli napfény. Elállt az eső. Egészen megnyugodott. A juharágon egy fagyos vízcsepp csüngött.

A bekapcsolva maradt rádióból egy dal szólt, amit anyja gyakran énekelt:

– *O Fortuna, velut luna, statu variabilis!*

Azt jelenti: *Ó, Szerencse, változó vagy, miként a Hold!*

Kusztos Anna fordítása

Bahget Iskander felvétele

MIHAI EMINESCU

Kár, hogy iskolák porában...

(În zădar în colbul școlii...)

Kár, hogy iskolák porában,
Pudvás írók pár sorában
Szépségek nyomát s az élet
Buzdítóit keresgéled;

Elnyűtt lapjaikba fogva
Nem találhatsz mély titokra.
Korcs betűikkel kívánod
Meváltani a világot?

Nincs oly könyv, mely megtanítna,
Mi az élet drága titka.
Inkább élj, gyötrődve nézz szét,
Szenvedj, álld a sors ütését,
S meghallod a fű növését.

Franyó Zoltán fordítása

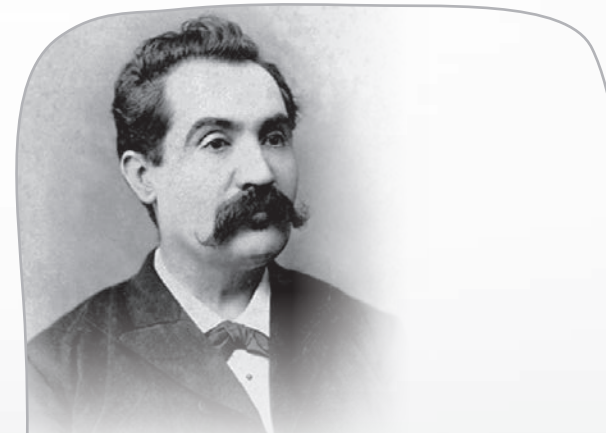
Viccesnek tűnhet egy kicsit, amikor éppen költők-írók szidják az irodalmat, mondván, hogy bezzeg az élet! Íme, mit olvashatunk például Shakespeare *Lóvátett lovagok*ájában: „Mert hol van író, aki annyi sok / Szépséget tár fel, mint a női szem? / A tudomány az ember függeléke: / Ahol az ember – ott a tudomány.” „Uram, nyilvánvalóvá vált, hogy ön semmit sem ért, ellenben sok mindent megsejt... Éppen ezért menjen a nép közé” – tanácsolta a szerkesztő Gorkij a fiatal Iszaak Babelnek, túl könyvízünek érezve annak prózáját. Babel el is ment a szovjetlengyel frontra – és a *Lovashadsereg* című novellafüzérét, a világirodalom egyik legszebb kötetét olvasva bárki meggyőződhet, hogy érdemes volt-e a szemüveges, értelmiségi Babelnek néhány hónapig ott téblábolnia a kozák harcosok között.

Miért vágják tehát költők-írók maguk alatt a fát? Hiszen ha szót fogadunk Eminescu idézett versének, akkor annak maximum egyetlen olvasója akadna, aki aztán közhírré tételné a mondanivalót, amely szerint nem érdemes kötelező házi olvasmányokkal piszmogni, inkább élni kell, gyötrődve nézni szét stb. (A költői jó tanács „eredménye” azóta már közhírré:

Eminescu nemcsak klasszikus lett, hanem egyenesen kötelező iskolai olvasmány!)

Miért beszélnek tehát maguk ellen a költők? Természetesen nem álszerénységről, hanem hitellességi kérdéstről van szó. Arról tudniillik, hogy valami okból kifolyólag (talán mert mi, olvasók is kínlódo-szenvedő emberek vagyunk?) szeretjük ott látni a szöveg mögött a szerzőt a maga életvalóságában, ahogyan „arca verejtékével keresi a kenyerét”. Eminescu küzdelmes életútja az erdélyi magyar diákok számára is közhírré, szinte törvényszerű volt, hogy a költő a bolondokházában végzi majd – a *Kár, hogy iskolák porában...* című vers hitellességéhez tehát percnyi kétség sem férhet!

De ami esetünkben tényleg vicces: ezt a „megszenvettségét” a fordító Franyó Zoltán esetében is igaznak érzem. „Nem fordíthat verset senki a maga eredeti költői rangján felül” – mondta a műfordító Szabó Lőrinc. Igen ám, de Franyó nem volt költő, alig egy-két saját verset írt, minden költői ambícióját idegen költők fordítására pazarolta! Mondjon bárki bármit: ezt a „költői alázatot” igenis érdemes méltányolni, főleg ha valaki olyan jól fordít verset, mint Franyó a *Kár, hogy iskolák porában...*-t.

Mihai Eminescu (eredeti nevén Mihail Eminovici, 1850–1889), a legismertebb román költő utolsó fényképe ■ Jean Bieling felvétele, forrás: Wikipédia

„Korafelnőtt” gyermekek (6.)

Föld körüli utazásra hívunk, körbejárjuk a bolygót: túl korán és kényszerűen felnőtt gyermekekkel találkozunk, álom és valóság határán. Olyan álmok ezek a szövegek, amelyek túlságosan is a valóságból nőnek ki. Vannak a világon gyermekek, akik roppant nehéz és veszélyes munkával próbálnak hozzájárulni családjuk vagy saját maguk mindennapi megélhetéséhez, olyan mesterségekben, foglalkozásokban, amelyek létezését józan ésszel felfoghatatlannak tartjuk. Számukra mindez hétköznapi valóság, életükben semmi más nem létezik. Őket próbáljuk „megálmodni” új sorozatunkban.

SZŐCS IMRE

A madár

Aby korán ébredt. A hajnali félhomályban tapogatózva szedte össze a ruháit, kivitte a ház elé. Megmosakodott egy tál vízben. Felöltözött. Megbabonázva nézte a cipőjét. Vadonatúj sportcipő, az apja egy hete vette a városban tizenhatodik születésnapjára. Még soha nem volt ilyen szép lábbelije. Lehajolt, és az előbb megkötött fűzöt elkezdte kioldani, levette a cipőt, amelyet zokni nélkül húzott a lábára. Bement a házba, ahonnan egy pár kopott csizmával tért vissza. Lábaik gondosan rongydarabokba bugyolálta, pontosan követve apja útmutatásait, majd lassan felhúzta a csizmákat. Toporgott egy keveset egy helyben, majd tett néhány lépést oda-vissza, hogy ellenőrizze, elég kényelmes-e, nem nyom-e valahol a rongy. Mindent rendben talált.

Minduntalan az éjszaka látott álom járt az eszében. A hegy szellemével álmodott. Önmagában nem is lett volna semmi különös ebben most, amikor első útjára készül a hegyre a férfakkal. A hegy szelleme ott volt a mindennapjaikban, nem is annyira természetfeletti jelenséget láttak benne, inkább a természet részének tekintették. Különbösen is, minden alkalommal megjelent a neki szentelt ünnepek alkalmával. Persze nem saját alakjában mutatkozott, azoknak a fiatalembereknek a testébe bújik, akik a szertartás során eljátszották a hegy szelleme szerepét. Nyilvánvaló volt a jelenléte, senki sem vonta kétségbe. Az élénk színekkel kifestett arcú, kísérteties jelmezbe öltözött férfiaknak ilyenkor kicserélődött a lelkük, teljesen megváltoztak, nyilvánvaló volt mindenki számára, hogy nem uraik mozdulatainak, szavaiknak, tetteiknek, valaki más cselekszik helyettük: a hegy szelleme, aki ilyenkor megmutatta a falu népnek, milyen félelmetes, milyen hatalmas és féktelen tud lenni. Mindenekelőtt az elképesztő étvágya. Megevett mindent, amit elébe tettek: csirkét, rizset, gyümölcsöt, de megette az üvegpoharat is, amelyben az italát szolgálták fel, darabokra törte fogaival, akkurátusan megőrölte az üvegcserpeket és

mohón lenyelte, majd a tűzhelyről felkapott egy parázsló, füstölgő széndarabot, és abból is nagyokat harapott. Fontos volt, hogy jóllakjon, semmit nem tagadtak meg tőle, hogy aztán a fārasztó lakomát követően kimerülten zuhanjon álomba a szellem által megszállt ember, aki ébredés után természetesen nem emlékezett semmire.

Aby azt álmodta, hogy fent van a hegyen a felnőttekkel. A kráter belsejében szokás szerint két nagy méretű kosárba lapátolták a szilárd kőntömböket, amelyeket előtte vasrudakkal, csákányokkal fejtettek ki az oldalából. A kosarakat, miután megteltek, simára faragott farúd két végére erősítették, és vállukon egyensúlyozták le a hegy lábánál található gyűjtőhelyre. Aby álmában bebújt a két kosarat összekötő, rugalmas fából faragott rúd alá, és felemelkedett a teherrel együtt. Iszonyú nehéznek találta, imbolyogva, kínkeservesen lépdelt a kráter peremére vivő meredek, köves ösvényen. Ekkor a gomolygó ködből előugrott egy élénk színekkel kifestett arcú figura, aki minduntalan belépett elébe, körülötte ugrált. Nem ért hozzá, de így is majdnem kibillentette őt az egyensúlyából. A hegy szelleme volt az, semmi kétség. Incselkedett vele, szemtelenül ugrált az iszonyú terhet cipelő fiú körül, s ha ez nem lett volna elég, nagy köveket kapott fel az ösvény mellől, és pakolni kezdte azokat az így is rogyadozó Aby kosaraiba, közben harsányan nevetett, ördögi grimaszokat vágott, egyszóval pokolian jól szórakozott. Aby úgy gondolta, most elveszett, összerogyik a teher alatt, megtántorodik és a mélybe zuhan. De nem ez történt: furamód a szellem által kosárba pakolt méretes kövek nem

tették elviselhetetlenül nehéz a terhet, sőt, mintha egyre könnyebb lett volna. Mind magabiztosabban, könnyedebben lépkedett, szinte táncolva ugrált felfelé, az iszonyúan megpakolt kosarak pedig szinte lebegtek a vállán, emelték őt, mintha szárnyakká változtak volna. A szellem akkor ráfújt, amitől erős szél kerekedett. Aby a levegőbe emelkedett, elsodorta őt a fuvallat, mint egy tollpíhét, ezután minden átmenet nélkül a hegy lábánál, a gyűjtőhelyen találta magát, ahol egy kamion már várta a rakományt. Természetesen ő ért le elsőnek a hegyről. Az átvevőközpont alkalmazottai nem győztek csodálkozni, hogy bírt ilyen roppant mennyiségű kőntöt a hegyről egy ilyen „kölyök”. Szép summát kapott az áruért, a többiek irigységgel vegyes elismeréssel gratuláltak neki, ő boldogan vitte markában a zöld bankókat. Ám azok, amikor még egyszer megakarta számolni, kis zöld kígyókká változtak és sebesen kisiklottak a markából.

Míg felfelé meneteltek, folyton ez a furcsa álom járt a fejében. Egyszerre nyugtalanította és izgatta. A hegy szellemének köszönhetek mindent. Nélküle nem tört volna fel a hegy mélyéből a forró kén, amely aztán kihűlve szép sárga tömbökké szilárdult a vulkáni kráter peremén. Ha nem volna kén, talán házuk sem volna most, sem pénz rendes ruhákra, nem futná tápláló ételekre. A szellem szeszélyétől függ nemcsak a megélhetésük, csekély vagyoniuk megmaradása, hanem a pusztaság életük is. Ha dühbe gurul, mérgező gázokat lövell ki a kráter, a kőbányász férfiak hullanak tőle, mint a legyek. Egy esetleges vulkánkitörésről nem szólva, amely elpusztíthatja az összes települést a környéken. Az apja kifecselte a lábát a legutóbbi alkalommal, nyilvánvalóan azért történt a baleset, mert valamivel megbántotta a szellemet. Most talán rajta a sor, hogy kiengesztelje, hogy eltérítse a családjukra leselkedő veszélyeket. Ha nincs ez a baleset, az apja biztosan nem egyezik bele, hogy ő is útra keljen a kráterben fekvő kőbányába a férfakkal. Talán a szellem „intézkedett” így, hogy kedvezzen neki. Vagy épp a vesztét akarja? Ezek a gondolatok viaskodtak egymással Aby lelkében, míg fel nem ért a kráter peremére. Ott az elébe táruló látvány hatására megfeledkezett a kínzó gondolatairól, a fáradságról, a veszélyekről és az előtte álló kihívásról. Meredek sziklafalak által körülvett, kék vizű tó csillogott a kráter közepén, fehér gőz kavargott helyenként a víztükör felett. A tó innenső partjának közelében tört fel a sziklák repedéseiből. Mintha egy másik világ küszöbén állt volna: ez hát a hegy szellemének lakhelye – gondolta.

Előbb a kőntömböket hasították ki vasrudak segítségével, és amikor elegendő összegyűlt az öt-tíz kilós darabokból, nekifogtak megtölteni a kosarakat. Igyekeztek viszonylag egyenes terepet keresni ehhez a művelethez, annál is inkább, hogy itt kell majd vállra venniük a két kosárból és a farúdból álló alkalmatosságot, és ez nem volt gyerekjáték, hiszen nyolcvan-száz

kilónyi teherről volt szó. Ray, a legtapasztaltabb közülük, gondosan segített Abynak a kosarai megtöltésében, és amikor nagyjából kész volt, megemelte a terhet, méregette a súlyát, majd leeresztette, levett néhány kisebb tömböt, majd többször is megismételte ezt a műveletet, és csak azután adta át a kosarakat. A férfiak egyedül emelték vállukra a rakományt, Abynak Ray ebben is segített. Nem volt mindegy ugyanis, hogyan helyezkedik a rúd a vállán, egyensúlyban vannak-e a kosarak, ha nem jól tartja a terhet, lehetetlen feladat lejutni vele a hegyről.

Aby korábban már többször próbálta otthon, hogy kövekkel töltötte meg a kosarakat, felemelte, járt vele a ház körül... Régóta készült erre a pillanatra, apja is segített neki a felkészülésben, ha éppen otthon tartózkodott. De így is sokkal fárasztóbbnak találta az utat, rendkívül nehéz terepen kellett haladni, fent a kráter körül meredek és köves, lejjebb homokos, sáros, helyenként csúszós ösvény nehezítette a dolgukat. Gyakran eszébe jutott, amit az éjszaka álmodott. Mintha most is ott alkalmatlanokodott volna körülötte egy gonoszkodó szellem, csak éppen láthatatlanul, úgy érezte, bármelyik pillanatban elveszítheti az egyensúlyát, megcsúszhat, megbotolhat... Szíve vadul kalapált, kapkodta a levegőt... Mintha a terepen és a terhén túl még valamilyen ellenséges erővel is meg kellett volna küzdenie.

Többször is megingott, érezte, ereje fogytán... Majd valami történt. Előbb a hangot hallotta meg, majd apró kék-zöld folt tűnt fel a szemé előtt. Élénk tollazatú, apró madár volt. Hangja pimaszul vidámnak, hetykének hatott. A madárdal hallatán mintha üde szellő legyintette volna meg, a tüdeje mintha több oxigénhez jutott volna, szíve mintha fegyelmetesebben kezdett volna dobogni. A madárka ettől fogva végig ott röpködött előtte, időnként megpihent egy ágon, kövön, majd vidoran röppent tovább, és mindvégig azt a végtelenül frissítően ható trillát dalolta. Aby lassan visszanyerte bátorságát, ereje megkétszereződött.

Belépett a házba. Alig állt a lábán, de boldog volt és felszabadult. Büszkén adta át a kőntömbökért kapott zöld bankókat anyjának. Ő megszámlálta, egy bankót visszaadott neki. A húga ujjongva szaladt hozzá, papírlapot lobogtatva: egy rajz volt rajta, amely kék és zöld tollakkal ékeskedő madarat ábrázolt.

Verespataki bányászmesék

Ópapa levelei

Szerző: Jánky István, szerkesztette: Daray Erzsébet – Koinónia Kiadó, 2021

A Fehér megyei ősi bányászfalu, Verespatak neve akkor került fel sokunk térképére, amikor a 2000-es évek elején kulturális kincseit és természeti környezetét veszélyeztető ciántechnológiai aranykitermelést terveztek a településen. Sokan elleneztek a beruházást, a természet és Verespatak történelmi kincseinek elpusztítását, méghozzá olyan módszerrel, amely folyamatos veszélyt jelentő vegyi anyagot is hagy maga után.

Verespatak tájaival, épületeivel, mesébe illő történetével talán legelőször éppen a Cimbora lapjain találkozhattak olvasóink, hiszen Szabó Róbert Csaba *Vajon Nagy és az aranyásók* című meseregényének eseményei Verespatak természeti tájainak szellemét, a helyet védelmezők és a pénzért elpusztítani kívánók közötti konfliktust is felidézik.

A kolozsvári Koinónia Kiadó gondozásában idén megjelent *Verespataki bányászmesék* szintén a Kolozsvártól 130 kilométerre fekvő kis település ihlette. A gyűjtemény 2021-ben jelent meg, éppen akkor, amikor a megmentéséért küzdők szimbolikus csatát nyertek, hiszen sikerült elérni, hogy Verespatak bányászati kultúrája felkerüljön az UNESCO világörökség-listájára.

Izgalmas egybeesésnek tűnik, hogy éppen most jelent meg a kötet, erről érdeklődtünk a kiadótól. „Már-már indítottuk nyomdába a könyvet, amikor olvastuk a jó hírt, és bizony, nagyot dobbant a szívünk, nem számítottunk erre. Örömmünkben rögtön meg is mutattuk olvasóinknak Facebookon a könyv borítóját, Vass József csodaszép munkáját” – mesélte Zsigmond Júlia, a kiadó felelős szerkesztője, aki a következőképpen írja le, miről is szól a mesekötet: „Dolgos, emberpróbáló, de biztonságos és kedélyes világ. A levélíró Jánky István 1875-ben született, vagyis gyermekkori történeteinek keresztül a 19. század végi Verespatakot láthatjuk, mozaikszerű képek villannak fel előttünk a bányászéletmódról, bányászhiedelmekről, népszokásokról, a falu mindennapjairól, a magyar-román együttélés természetességéről, a gyermekek világáról, játékaikról és feladataikról.”

Verespatak település régmúltja és jelene is gazdag izgalmas eseményekben, akárcsak a bányászmesék születésének története. A verespataki származású Jánky Iván nagyapaként, levelek formájában írta meg, színezte ki fantáziával és humorral gyerekkora történeteit, amelyeket Budapestről küldött az akkor Marosvásárhelyen élő unokájának. Ezek a levelek jelentek meg a Koinónia kiadásában, Daray Erzsébet szerkesztésében, aki a szerző dédunokája. „Daray Erzsébet jelenleg egy irodalmi ügynökség és a marosvásárhelyi Gemma könyves kávézó alapítója és vezetője, illetve a Koinónia Kiadó volt munkatársa felelős szerkesztőként. Ő keresett meg Verespatakon született és nevelkedett dédapja leveleivel. Szépirodalmi, történelmi és kulturális értékük egyértelmű volt számunkra is” – tudtuk meg, hogyan kerültek a kiadóhoz a verespataki mesék.

Kérdésünkre, hogy mi volt a legizgalmasabb a kiadói munkafolyamatban, a felelős szerkesztő a könyv illusztrációinak születését emelte ki: „Először mindig a színek nélküli vázlatot küldte el az illusztrátorunk, és csak a visszajelzésünk után színezte ki. Mindig csodapillanat volt meglátni a kész

rajzot, annyira újnak és elevennek hatott a látvány. De persze fekete-fehéren is csodaszépek, olyan gyönyörűek, hogy hamarosan meg is jelentetünk egy színezőkönyvet, amely ezeket tartalmazza.”

„Az eltévedéstörténet az egyik legkedvesebb számomra – mesélte Júlia. – Magam előtt látom a fenyves hegyi utakat, amelyen a levél írója még gyermekként az édesapjával annyiszor áthaladt egy bányatelep felé, a kőkeresztet, ahol szalonnáztak, ahonnan viszont egyedül mégsem talált vissza Verespatakra, épp ellenkező irányba indult, mivel közben leereszkedett a köd, aztán be is sötétedett. Nekem is van pár eltévedéstörténetem, és úgy gondolom, sokan átéltünk már hasonló hátborzongató helyzetet, amit később aztán annyira jó elmesélni, a megkönnyebülést hozó csattanóval együtt. Az eltévedt fiúra végül néhány, Verespatakra tartó falusi román parasztember talál rá, maguk mellé veszik, a szállásukon

megetetik, szalmaágyat vetnek neki, hogy reggel pihenten menjen haza – mindez olyan természetes, szép, emberi.”

„Régi vágyunk, hogy valamelyik gyerekkönyvünkhöz Vass József készítse az illusztrációkat. Mivel ez a kötet egy olyan mesét tartalmaz, amely szerkezetében és hangulatában közel áll a népmesékhez, illetve az igaz történetek is olyan térben, időben zajlanak, amelyhez nagyon is találónak éreztük a stílusát, így most éreztük elérkezettnek az időt a felkérésére. Nagy örömmel nekünk is régi vágya volt koinóniás gyerekkönyvet illusztrálni, így, mondhatni, egymásra találtunk.” (Zsigmond Júlia)

Képekre kelt mesék

VASS JÓZSEF illusztrátort kérdeztük

Vass József alakjai már első ránézésre felidéznek bennünk a verespataki mesék varázslatos hangulatát. Kíváncsiak voltunk, miért vállalta a feladatot, mi tette motiválttá, melyik volt a kedvenc illusztrációja.

– **Képeidnek sajátos, felismerhető stílusa van; már korábban is foglalkoztál meseillusztrációval?**

– Egyéb grafikák mellett már évek óta foglalkozom meseillusztrációval is. Még anno az egyetemen kezdődött, amikor ebből a témából diplomáztam. Utána a Napsugár és a Szivárvány lapokban kezdtem el illusztrálni verseket, meséket. Az idők során jöttek a könyvillusztrációs projektek, felkérések is.

– **Hogyan talált rád a Verespataki bányászmesék illusztrálásának feladata? Miért vállaltad?**

– A Koinónia Kiadóval már korábban is dolgoztam kisebb projekteken. A szerkesztőségnek tetszett a munkám, és gondolom, amikor szóba jött a szerkesztőségben Jánky István levél-meséinek publikálása, rám és illusztrációs stílusomra gondoltak, hogy találó a témához.

– **Milyen volt olvasni a meséket, mi inspirált?**

– Amikor megkaptam a kéziratot, nagyon megtetszett a téma. Verespatak számomra is sajátos, mesés világnak tűnik, tele titokzatossággal, a meséket olvasva én is találónak láttam a stílusomhoz, és már előre elképzelttem a megrajzolt

jeleneteket. Tetszett nagyon, hogy olyan mesét is találunk a könyvben, amely fantasztikus elemekben gazdag: bányászellemelek, mágikus lények és tárgyak. Mindezeket bármikor szívesen rajzolom. Ugyanakkor olyan rövid történeteket is vizualizálhattam, amelyek egy falun élő bányászcsalád mindennapjaiban megtörténhetnek, amelyek viccesek és tanulságosak is.

– **Melyik mese, melyik illusztráció vált a kedvenceddé?**

– A kedvenc mesém a fantasztikus elemek megjelenése miatt az *Antika és Aranypehely* című. Kedvenc illusztrációt nehezen tudok választani, de ha muszáj, akkor azt a rajzot említeném, amelyen Aranypehelyt rajzoltam meg, amint megjelenik aranyruhájában a barlangban. Ebben a jelenetben olyan rejtélyes lapul, amelyet a mese illusztrálásában is el akartam érn.

A kiadó színezőkönyvet is tervez a kötet illusztrációival

JÁNKY ISTVÁN

Antika és az Aranypehely

Kedves Sanyikám!

Mivel a nekem küldött szép fényképedről láttam, hogy mily ügyes és nagy fiú lettél, a szemedről pedig azt is látom, hogy okos vagy, ezért most egy rövid mesét küldök neked, és ha tetzeni fog, küldök még másikat is.

A mese így szól:

1.

Antika hatéves kisfiú volt. Apukájának volt egy aranybányája Verespatakon, de olyan kevés aranyat talált benne, hogy még csizmát vagy cipőt sem tudott Antikának venni, így a fiúcskának télen is mezítláb kellett járnia, és ha éhes volt, anyukája nem tudott mást adni neki, csak lekváros kenyeret.

Antika emiatt nem szomorkodott, vígan ugrándozott mezítláb az udvaron, vagy felmászott az almafára, és ott fújta a trombitát, amelyet karácsonykor hozott neki az angyal. Azonkívül segített anyukájának vizet és fát hordani a konyhába, és apjának forgatta a köszörülőkövet, amikor kést vagy fejszét kellett élesíteni.

Egy napon így szólt az édesapjához:

– Apukám, még sohasem láttam bányát! Hadd kísérjelek el egyszer, aranyat szeretnék keresni! Hátha hamarabb találok, mint te, és akkor vehetünk csizmát és kiflit.

– Jó – egyezett bele az apukája –, holnap elviszlek magammal. Szólj anyukának, hogy készítsen elő neked is egy tarisznyát, én meg kerítek neked egy kis csákányt, hogy avval vájkálhass.

Antikát úgy elfogta az izgalom, hogy alig tudott elaludni, és már korán reggel talpon volt. A tarisznya és a kis csákány készen várta az ágya mellett. Anyukája friss cipőt süttött, lekvárt tett mellé, majd mindezeket betette a tarisznyába, amelyet Antika vállára akasztott.

– Jó, hogy mentek a bányába – búcsúzkodott anyuka. – Az éjjel azt álmodtam, hogy szép kalácsot süttöttem mazsolaszőlővel. Ez biztosan azt jelenti, hogy aranyat fogtok találni. Menjetek hát, járjatok szerencsével!

– Adja Isten, hogy úgy legyen! – köszönt el apuka, és ő is felvette a tarisznyáját, a kis csákányt pedig Antika kezébe adta.

Antika előkereste a trombitáját, és vígan fújta, miközben elindultak a bányához, a nagyhegyre.

A trombitálásra mind kijöttek a falu lakói a házaikból, és látva Antikát a tarisznyával és a kis csákánnyal, így kiáltottak utána: – Nini, a kis bányász! Jó szerencsét, jó szerencsét!

A bányához egy szép fenyőerdőn keresztül kellett áthaladni. Itt sok mindent látott Antika. Mókusok ugráltak egyik fáról a másikra, nyulak szöktek ki a bokorból, kakukkmadár kiáltozott az egyik fáról: Kakukk! Kakukk! Sőt, egy öreg fenyő odvában fészket is látott, amelybe éppen akkor repült be egy rigó. Antika

mezítláb volt, így hamar fel tudott mászni a fára, belenyúlt a fészekbe, és kivett onnan egy madarat. Közben látta, hogy a madár nincs egyedül, a fészekben több rigófióka kuporgott szorosan egymáshoz bújva.

– Nézd, apuka, milyen szép fekete rigót fogtam! – rikkantotta. – És látok még kisebbeket is. Hozzam le őket?

– Ne, fiam! – szólt rá szigorúan apuka. – A fészekben rigófiókák vannak. Ez a madár a kezében az aparigó. Ha lehozod a kicsiket, elpusztulnak, de elpusztulnak akkor is, ha az apjuktól fosztod meg őket, mert nem lesz, aki ételt hordjon nekik. Te mit szólnál, ha gonosz emberek elvinnék apukádat vagy anyukádat?

– Jaj, inkább eleresztem a rigót! – szólt ijedten Antika.

– Jól teszed, fiam! Örvideni fognak a fiókák – mosolygott apuka, és Antika szabadon eresztette a madarat. A rigóapa körözött egyet, aztán ismét visszarepült a fészekbe.

Nemsokára kiértek az erdőből. Csak ezután lett igazi öröme Antikának! Az erdő szélén annyi volt a szamóca, hogy alaposan belakmározott belőlük, és még a tarisznyáját is megtöltötte. Elégedetten törölte meg a száját, és arra gondolt, hogy tán még a király sem eszik jobbat ebédre.

A tisztásról már látszott a hegy, több nagy, sötét lyuk tátongott rajta, némelyikük akkora volt, mint Verespatakon a szénásszekereknek épített nagykapuk. Egy ilyen üreg előtt megálltak, és apuka így szólt: – Nézd, fiam, ez a mi bányánk, ide bemegyünk.

Elővette a gyertyákat, egyet Antikának adott, meggyújtotta őket, keresztet vetett magukra, majd elindultak be, a sötétbe. Egy tárnának nevezett hosszú folyosón haladtak keresztül. Oly nagy volt a sötétség, hogy Antika eleinte még a gyertyája fényénél sem látott semmit, csak később, amikor a szeme hozzászokott a sötéthez, vette észre, hogy tőle jobbra és balra is indulnak folyosók befelé.

Egyszer csak a folyosó kiszélesedett, és egy tágasabb helyre érkeztek, amely egy nagyobb szobához hasonlított. Volt benne egy fából készült lóca és egy kis polc.

– Látod, ez itt a pihenő, ide jövök, ha elfáradok – magyarázta apuka. – Pihenj meg egy kicsit, ülj le a

lócára, törj a cipőből, egyél hozzá epret. Alhatsz is a lócán, amíg én elmegyek, és keresek egy olyan helyet, ahol vájkálhatunk, és ahol aranyat remélek találni. Ne félj semmitől. Egy óra múlva érted jövök, és akkor együtt megyünk dolgozni.

Ezekkel a szavakkal köszönt el apuka Antikától, az egyik égő gyertyát a polcra, és elment.

Antika egyedül maradt, de bátor gyerek volt, egy csöppet sem félt. Kinyitotta szépen a tarisznyáját, kivette a cipőt és a lekvárt, majd enni kezdett. Az epret későbbre tartogatta. Amikor jóllakott, letette maga elé a tarisznyát és végigfeküdt a lócán. Alig hajtotta le a fejét, zörgést hallott a tarisznya felől. Odanézett, és hát, uramfia, két nagy patkány, akkorák, mint egy-egy macska, cibálták a tarisznyát és harapdálták a megmaradt cipőt. Antika nem mert leszállni a lócáról, mert mezítláb volt, és félt, hogy a patkányok belecsípnek a lábába, de eszébe jutott a trombita. Szép lassan kivette a zsebéből és hirtelen belefújott. No, csak ez kellett a patkányoknak! Úgy elfutottak, hogy tán még ma is futnak, ha azóta meg nem álltak. Antika azonban tovább fújta a trombitát, nehogy újabb patkányok lepjék meg. Nem is jött több egy se, ám jött valami egyéb.

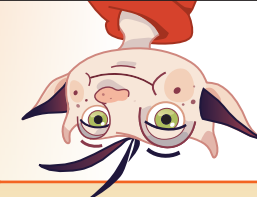
2.

A bányá pihenőjének a lócaval szemben nyíló sötét folyosóján feltűnt egy fényes lányalak, aki egyre közelebb és közelebb jött, míg egyszer csak ott állt Antika előtt. A kisfiú szájátva nézte a gyönyörű teremtet, akinek olyan volt az arca, mint a rózsa, haja színarany, köntöse aranycsipkéből készült, cipője ezüstből. Beszéde leginkább halk csengettyűszóhoz hasonlított.

– Kedves fiúcska – szólította meg Antikát –, kérlek, ne fújd tovább ezt a rettenetes hangú hangszert. Kint az erdőben talán szépen szól, de itt, a bányában borzasztó visszhangos. Édesapám most pihent le, és a trombita mindenén áthatoló hangja miatt nem tud elaludni. Tudod, ő nem tűri, ha megzavarják a pihenését, és ha tovább hangoskods, mérgében akkorát üt óriási kalapácsával a falra, hogy a bányá összeomlik, és a folyosókat, velük együtt pedig titeket is betemet a kő.

Antika megrémült, letette kis hangszerét, és félénken kérdezte:

– Ki a te apád? És hogy hívnak téged?

– Az én apám a bányá szelleme – válaszolta most már mosolygva a lány. – Bányarémnek is nevezik, de ez csak a csúfneve. Apám valójában senkit nem bánt, inkább védi a bányászokat. Itt lakunk a hegy belsejében, egy szép, nagy aranypalotában. Apám fújja az aranyat a hegy hasadékaiba, melyeket ti teléreknek neveztek, a bányászok ezeket keresik. Apám kedvét leli a bányászok énekében, de bosszantja, ha füttyülnek, sípolnak vagy trombitálnak, mert ezek a hangok sértik a fülét.

Antika a csodálkozástól meg sem tudott mukanni, a ragyogó tünemény azonban nem zavartatta magát, tovább beszélt:

– Engem Aranypehelynek hívnak. Gyakran kísétálok a hegy gyomrából, és az erdőben játszom a mókusokkal, beszélgetek a fákkal. Ők a barátaim,

akik mindent megsúgnak, ami az erdőben történik. Ma is ott üldögéltem egy magas fenyőfán, amikor te a rigót kivetted a fészekből. Eleinte búsultam, de aztán annál inkább örvendtem, amikor láttam, hogy jólelkű fiú vagy, ezért olyat teszek, aminek örvendeni fogsz. Látod azt a hasadékot a falban, ott, a hátad mögött? Elmegyek, és megkérem apámat, hogy fújjon aranyat belé. Ha visszatér édesapád, mondd meg neki, hogy ott kellene vájkálnotok, mert aranyat fogtok találni.

– Máris elmész? – kérdezte Antika már-már kétségbeesve.

– Igen, de gyere még máskor is, és akkor én is eljövök. Legközelebb megmutatom a palotánkat, jó? A trombitádat hagyd otthon, viszont ha hármat kopogtatsz a lóca mögött a falon, tudni fogom, hogy te vagy, és eljövök hozzád.

Ezzel Aranypehely könnyű csókot nyomott Antika homlokára, majd eltűnt a sötétben.

(a mese folytatását keresd a kötetben!)

A Szín-téren:
Chiharu
Shiota
japán alkotó

Bűvhálóból szőtt labirintus

Ez az alázatos, csendes művész igen komplex művet hoz létre, igazi szín-tereket. Ugyanakkor meg tökéletesen egyszerűnek is tűnnek ezek az environmental art (környezetszobrászati) művek. Hogy van ez?

Egy picit ellentmondok magamnak, ugyanakkor úgy érzem, jó helyen tapogatózom, mert ellentétpárokra épít alkotónk. Van kinyilatkoztatott jelenlétünk a fonalháló-szerkezet kapcsán, van hiányunk a bejárható terek által, fent, lent, kint és bent, világos és sötét, kicsi és nagy, ajtón innen és túl, van kusza, puha, meleg, törékeny anyagunk fonalból és konkrét, szögletes, kemény, hideg szilárd anyagunk ajtókból, kilincsből. És milyen jól kiegészítik egymást ezek a dolgok a finn EMMA múzeumban!

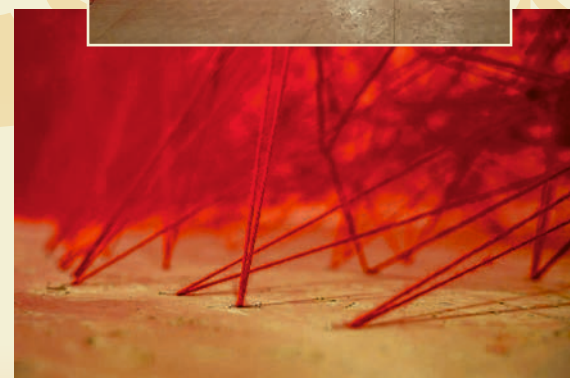
Nehezebben fejezi ki gondolatait szavakban, ezért a vizualitást választja közlendője médiumaként, hogy kitapintható formába öntse azt. Ismerős helyzet. Festőnek készült, de kívágyott a két dimenzióból, hogy fonalból rajzoljon vonalakat a térben. Rájött, hogy a könnyen szakadó fonal újraköthető, visszacsatolható, bogozható, újraszöhető. Gondolatiságában

érdekes mozzanat, utalás az emberek közötti viszonyokra, a lelkiállapotainkra. Vannak szálak, amelyek összekötnék bennünket, de idővel összekuszálódhatnak, elszakadhatnak ezek a kötelékek közöttünk, aztán ha akarjuk, felvehetjük újra, hogy megerősítsük kapcsolatainkat.

Vannak sűrűn szőtt, vörös, más munkáiban fekete, néha fehér vonalhálóból kialakított terek, fekete keretes fehér ajtók, amelyek múzeumi építményekkel kommunikálnak, illetve vagyunk mi, akik önmagunkba fordulhatunk. Mint kis vérsajt egy nagy testben. Mert mindenki hordoz ilyen kis tereket magában, vallja az alkotó. A meditatív útvonalakat magunk választhatjuk meg, egy-egy térből több irányba is nyithatunk patinás ajtót, ezek öreg, bontott házakból származnak. Ilyenkor tovább göngyölíthetünk egy gondolatszálát. Személyes kellék, valakinek a mindennapi élete részét képezi az ajtó, a kintit a bentitől választja

el, mögötte nincs helye a hazudozásnak. Értelmezésem szerint az alkotó felkínál számunkra egy minden szempontból erős, hatásos helyzetet, amelyben tömény információ van, de ezt a sűrűséget üresjáratokkal bontja meg, hogy teret adjon a látogató

gondolatainak, érzéseinek. Ezeket meg lehet találni, csak kilincselni kell hozzá.

Tíz asszisztens segítségével két hétig szövődik egy-egy ilyen mű, 300 km fonalból. A vörös a vér színe. A vérben minden benne van, főleg a nemzetiség, a család, a vallás, a jelenlét, a hiány témája jön elő „építményei” kapcsán. Persze hogy rengeteg értelmezési lehetőséget kínál alkotónk, amelyek jól megférnek egymással, nem oltják ki egymást. Ezért is jó, ha több szalon indulunk el a munkák befogadásában, mert általában nemcsak egy jó válasz van, mindegyik megközelítés helyes lehet, és hasznos kibogozni, kifejtetni az összekuszálódott szálakból a vezető vonalakat. Szóval, nincs rossz értelmezés, járatok kiállításokra, lapoztatok albumokat, szánjatok időt elemzésre, hogy ezt a közös látványnyelvet beszélhessük együtt!

Mézeskalács házak a nagyvilágból

Magyar népi motívumokkal díszített, színpompás házikó

Tavaszi hangulatú angol ház futórózsával, virágzó fával, bokrokkal

Német söröző, a zenélő óra ajtaján kilépő mézeskalács bábkokkal

A londoni Globe Színház (Shakespeare teátruma) mézeskalácsból épített változata

Nagy türelemmel katedrálisok – köztük a párizsi Notre-Dame – mézeskalács makettje is elkészíthető

A francia mézeskalács kastély örömet szerezhet a megajándékozottnak

Mézeskalács lapokból épült, barokkos díszítésű olasz kastély

Amerikai babaház lakóival és repülőgéppel érkező Mikulással

Belgiumi falu mézeskalács házakkal, szélmalommal és múltat idéző vonattal

Mézesbábot vegyenek, tükrös szívet, szépet...

Falfestmények és papirusztekercsek illusztrációi tanúsítják, hogy az ókori Egyiptomban az istenek és az uralkodók jóindulatát biztosító áldozati adományok, illetve ajándékok egyike a méz volt

Ambróziát és folyékony mézet fogyasztó olümposzi istenek Nicola da Urbino reneszánsz kori olasz keramikus majolikátálján (Az istenek eledele, 1530)

A görög hitregék szerint az ambrózia a halandók számára is halhatatlanságot és örök fiataltságot biztosíthatott (Johann Balthasar Probst metszetén Tétisz nimfa fia, Akhilleusz testét ambróziával bekenve teszi sebezhetetlenné)

A méhek „ajándékai”

A méhek értékes ajándéka (általunk elrabolt terméke) a számos vitamint és ásványi anyagot tartalmazó, folyékony aranyként is emlegetett méz. Ókori mítoszok szerint az istenek itala volt, és halhatatlanságukat a mézből kivont edelüknek, az ambróziának köszönhatték. Fontos helye volt az oltárokrá helyezett áldozati adományok között, de mézből készült az egyik legősibb szeszes ital, a legelőkelőbbek lakomáin fogyasztott erjesztett, fűszerezett mézsör, illetve a kuruzslók szerelmi, sőt, „örök ifjúságot” biztosító bájitala is.

A mennyei csodaszernek tekintett méz tartósító és gyógyító hatását évezredekkel ezelőtt felismerték. Számos gyógyszer készült belőle, az ókori Egyiptom orvosai bőrátültetéskor is eredményesen használták.

Értékes terméknek számított a fertőtlenítő és tartósító hatása, tehát balzsamozásra alkalmas propolisz, valamint a gyertyák, pecsétek és viasz-táblák készítésére, illetve cserépedények, fafelületek, falfestmények vagy gyümölcsök bevonására használt méhviasz is.

Mézzel és méhviasszal évszázadokon át adót, vámot, bírságot, akár vált-ságdíjat is lehetett fizetni. (A feljegyzések szerint például Budán az 1500-as években egy keresztény fogoly kiváltásának ára másfél liter méz volt.) A méhviasz kisebb vétségekért (káromkodás, rendzavarás) büntetésként kirótt beszolgáltatása a templomi szertartások viaszgyertya-szükségletét biztosította a papok számára.

Az ókori görögök és rómaiak a betűket viasszal bevont író táblákra karcolták hegyes íróvesszővel (stylussal), amelynek lapos vége „radírként” szolgált (több lapos, összecukható viasz táblára jegyzetelő diák egy Kr. e. 5. századi vázarajzon)

A házi oltárokrá helyezett méz és mézes sütemény görög, illetve római isteneknek szánt, értékes ajándék volt (vörös alakos váza a Kr. e. 5. századból)

Az okiratokat hitelesítő és a leveleket lezáró – a középkorban akár fél kilogrammos – viaszpecsétek még a múlt században is a levéltitok biztosítói voltak (Hunyadi János hollós pecsétje)

A 19. század végéig esténként viaszgyertyák (vagy petróleumlámpák) fénye világított az otthonokban (George J. Bailey: Csendélet)

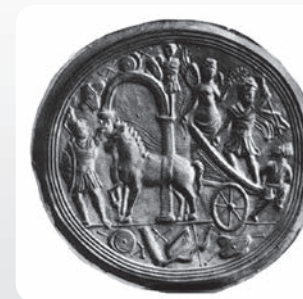
Egy Vergilius által leírt monda szerint Pszükhé, a gyönyörű nimfa mézeskaláccsal „kenyerzte le” az alvilág bejáratát őrző szörnyet, hogy átjárhasson a földi világba (Lorenz Frölich: *Amor és Pszükhé*, részlet)

A Kr. e. 2. századtól a mézből készült édességeket árusítóknak már külön asztaluk volt a római piacokon, ahol mézes italokat és lépes mézet is árultak (pompeji falfestmény)

A középkori Európában először a kolostorokban élő szerzetesek készítettek mézeskalácsot, elsősorban ajándékként megbecsült vendégeik számára (illusztráció Konrad Mendel Nürnbergben őrzött, 15. századi kéziratában)

Aquincumban, a római kori Pannónia fővárosában (a mai Óbudán) feltárt, Marcus Aurelius diadalmenetét – római harci kocsit – ábrázoló cserép lepénysütő forma, amelyben az 1–2. században mézeskalácsot sütöttek

A 17. századtól a céhekbe tömörült mesterek mellett nők is készítettek mézeskalácsot, de őket többnyire csak a pogácsasütő név illette meg

A gondosan faragott, régi mézeskalács-ütőfán a korhű öltözetű huszár és lova mellett a reneszánsz művészet virágmotívumai, népművészetünk díszítőelemei (rózsa, gránátalma, búzakalász stb.) is megjelennek

A méhészek és a mézeskalácsosok védőszentjeként tisztelt Szent Ambrus (a hagyomány szerint) csecsemőkorában méhek raja szállt, anélkül, hogy megszúrták volna (Jacques Laudin 17. századi tűzzománc képén a szent mellett attribútumai – a könyv és a méhkas – láthatók)

Mézes lepény, mézesbáb, mézes pogácsa

A legrégebb ismert édesítőszer a méz volt, a legelső édes sütemény pedig a mézeskalács őse, az évezredekkel ezelőtt mézből, lisztből és vízből kevert, forró köveken szárított lepény (pogácsa). Ókori egyiptomi sírkamrák feltárásakor napvilágra került, ember alakú mézesbábok bizonyítják, hogy a méz és a mézeskalács az uralkodókat és isteneiket megillető, hozzájuk méltó ajándékok egyike lehetett. Az „ezeralakú édes tárgyat készítő édességművészek” fűszeres mézes süteményei az ókori Róma előkelőségeinek asztaláról és házi isteneik oltáraitól sem hiányozhattak. A görögök az élő állatok helyett állat alakú mézesbábokat áldoztak isteneiknek, amelyekkel – hitük szerint – a hajósok is elnyerhették a szelek isteneinek jóindulatát. A holtak szájába helyezett sütemény Kerberosznak, az alvilág háromfejű őrének „lekenyerezésére” szolgált. A hagyomány szerint a mézeskalács Egyiptomban a szent állatok (bika, krokodil, oroszlán), a görög mitológiában a Pallasz Athéné istennő templomát őrző sárkány tápláléka volt.

A mézeskalács készítésének első európai központja – egy 11. századi feljegyzés szerint – Nürnberg volt, ahol a német mesterek már a középkorban céhekbe tömörültek. A tésztát fából művészién kifaragott formákba (a minta negatívját ábrázoló ütőfákba) simítva sütötték ki. A szenteket, híres embereket, bibliai jeleneteket stb. megjelenítő ütőfáit minden mester maga készítette.

A mézeskalácsárusok évszázadok óta nem hiányozhatnak a vásárokról, termékeikkel gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt örömet szerezve (középkori vásár Nürnbergben)

Az eredetileg zsiradék nélkül készített, pólyás baba, leány, lepény vagy állat alakú, kemény mézesbáb inkább maradó vásárfia volt, mint ehető sütemény (Paul Galdone illusztrációja)

A bibliai jeleneteket ábrázoló, homorúan vésett, gondosan kifaragott mézeskalácsformák az ősi áldozati vagy fogadalmi ajándékokra emlékeztetnek (Szent Borbála legendáját ábrázoló, 19. századi ütőfa)

A magyar mézeskalácsütők

Az első magyar édességkészítők a mézeskalácsosok voltak, akik az Árpád-házi királyok korában elsősorban a kolostorokban és a kolostorok körül kialakult településeken készítették süteményeiket. A mesterek jellegzetes magyar népi motívumokat faragtak a keményfa formákba (ütőfákba), és már a 15. században, Mátyás király korában magyar kereskedők látták el mézzel, mézeskaláccsal, mézsörrel és viaszfigurákkal a környező országokat. A drága fűszerekkel – fahéjjal, szegfűszeggel, ánizzsal, gyömbérral – ízesített süteményt főurak, uralkodók ajándékozták megbecsült vendégeiknek. (Feljegyezték, hogy a 17. században Thököly Imre a tatár kánnak, Bethlen Gábor fejedelem pedig Konstantinápolyba, a török vezéreknek küldött brassói mézeskalácsot barátságára jeléül.)

A mesterség magyarosodott formája fejlődött ki Debrecenben, Tordán, Kézdivásárhelyen és Pozsonyban, ahol az első magyar mézeskalácsos céh is megalakult 1619-ben. A 19–20. századtól a bibliai témák helyét a szerelmi jelképek, a gyermekjátékok és a kor találmányai vették át.

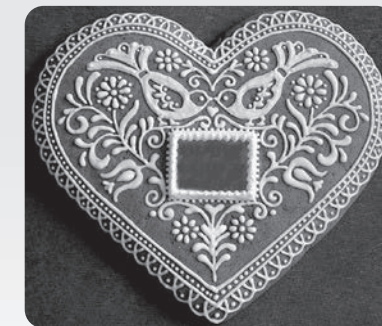
A pásztort, betyárt, huszárt, pólyás babát, angyalt stb. ábrázoló mézesbábok és a szeretetet jelképező mézeskalács szívek napjainkig a kedvelt vásárfiak közé tartoznak. Mikszáth Kálmánt idézve: „Nem is mesterember a mézeskalácsos, hanem poéta. Hangulatot ébreszt, mosolyt fakaszt az ajkakon, elpirulásra kényszeríti az arcokat a süteményeivel.”

Az 1800-as években kedveltek voltak a híres betyárokat, illetve történelmi személyiségeket ábrázoló mézesbábok (a faragott formákon Sobri Józsi, illetve Hunyadi László nevének tükörképe látható)

Az elmúlt századokban kedvelt vásárfia volt a cukormázzal (porcukorral felvert tojáshabbal) díszített, napjainkban már ritkán látható mézeskalács bölcső

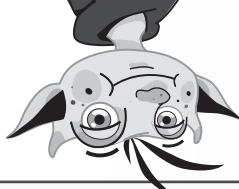

A 19–20. században az ütőformák helyét a fémből hajlított szaggatóforma vette át (a mézeskalács szívek jellemző díszítőmunkája a tükör, a virág, illetve a csókolózó galambpár)

A szeretetet, szerelmet jelképező, színes, tükrös, gyakran feliratos mézeskalács szívek a szerelmi ajándékok közé tartoztak, a templom előtt átadott szívek régen leánykérést is jelenthettek

A legtöbb családban a szülők és a gyerekek számára egyaránt a karácsony várásának örömei közé tartozik az ünnepi mézeskalács készítése

Karácsony után akár el is fogyasztható, cukormázzal és csillagokkal díszített adventi koszorú

Szépészes mézeskalács betlehem a Szent Családdal, állatokkal és a betlehemi csillaggal

A karácsonyt mézeskalács szívvel, bábokkal és figurákkal köszöntő gyerekek egy múlt századi képeslapon

A karácsonyi mézeskalács

A reneszánsz korától egész Európát meghódító mézeskalács az évszázadok során vásári portékából a téli ünnepek hagyományos süteményévé, az advent és a karácsony egyik jelképévé vált.

A mézeskalács sütését először a skandináv és a germán népek kötötték a téli napfordulóhoz (a középkorban az új esztendő kezdetéhez), akik vaddisznó alakú mézesbábokat készítve ünnepelték a fény győzelmét a sötétség felett. Angliában az adventi időszakban kedvelt vásárfia lett az emberke formájú gyömbéres kalács és a szentek alakjára formált mézes sütemény.

A fahéj és a szegfűszeg otthonokat belengő illata a legtöbb családban az ünnep várásának éppúgy elengedhetetlen kelléke lett, mint a karácsonyfák felállítás, díszítése. A mézeskalácsból készíthető, illatos koszorúk az ajtókat, ablakokat, a karácsonyfákat és az ajándécsomagokat is díszíthetik.

Az ünnep mézes süteményből formált jelképei között található az újjászületést és az örök életet jelképező fenyő, a Jézus születését tudató betlehemi csillag, az Úr angyalai, az érzéküket jelző csengettyűk vagy a bőséget szimbolizáló halak. A mézeskalács betlehemek, mécsesek az ünnepi asztalokra vagy a karácsonyfa alá kerülhetnek.

A cukormázzal díszített mézeskalács házikók készítése kétszáz évvel ezelőtt, a Grimm testvérek népmese gyűjteményének – Jancsi, Juliska és a mézeskalács házban lakó boszorkány történetének – megjelenése után vált hagyománnyá.

A magyaros mintákkal díszített, „behavazott” mézeskalács házikó és a csillagokból épített fenyőfa az ünnepi asztal szép díszje lehet

A díszes öltözetű mézeskalács háromkirályok kerülhetnek a karácsonyfa alá, de örömet szerezhetnek ünnepi ajándékként is

A természetes anyagból, szeretettel készített mézeskalács figurák a karácsonyfák legszebb (és nem utolsósorban legfinomabb) díszjei

Karácsonyi fényben

Olvasólámpánk fényét ezúttal ünnepi hangulatúra, a télies időszakhoz, a bekuckózáshoz állítottuk: az ajánlott mesék, kisregények mellé illő egy kényelmes kanapé, fotel, meleg tea és némi ropogtatnivaló is.

MAGGIE O'FARRELL

Ahol a Hóangyalok laknak

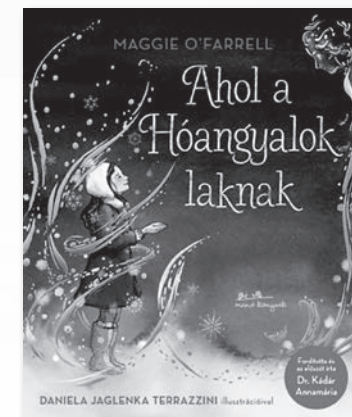
Manó Könyvek, 2021

A téli mesék varázsához kevés fogható: van valami a tél hűvösében, a hó hérségének ragyogásában, ami felcsigázza a fantáziát.

Kádár Annamária mesepszichológus első mesefordítása a szívünkben élő Hóangyalokról szól. „Ha egyszer készítettél egy hóangyalt, ő örökre veled marad” – olvashatjuk a fülszövegben. Van olyan, aki még soha nem készített hóangyalt a frissen hullt hóban, aki nem verdesett sűrűn lábával és karjával, amíg életre keltette saját hóangyalt, azt, aki majd a bajban vigyázhat rá és szeretteire? Vajon tényleg tudnak segíteni rajtunk?

A mesék főhőse, Júlia egy éjjel arra ébred, hogy csodálatos tünemény sziporkázik a szobájában, egy Hóangyal, aki azért jött, hogy megmentse őt. Tényleg léteznek hóangyalok, hol élnek, és milyen veszély leselkedik Júliára, amitől meg kell őt védeni?

„Az *Ahol a Hóangyalok laknak* gyönyörű mese a gyermeki hitről, a mágikus gondolkodásról” – fogalmaz Kádár Annamária a történetéről, amelynek szívmengető ereje lehet egy békés téli estén.

SALLY NICHOLLS

Százéves karácsony • Az időtükrön át

Pagony Kiadó, 2021

A kisregény megkapó történet Viktória királynő korának „díszleteiben”, időutazással, karácsonnyal, kalanggal összetartozásról, szeretetről. A legfiatalabb olvasók is kézbe vehetik, izgalmas és könnyen olvasható történet hűvös téli estekre, igazi bevezető az írott fantázia világába.

A két fiatal főhős egy tükrön át jut vissza a viktoriánus Angliába, ahol persze nem tétlenkedhetnek, hiszen feladatot is találnak maguknak. Alex és Ruby mindenképpen meg szeretné akadályozni, hogy korabeli rokonukat, Edithet apja egy rémes bentlakásos iskolába adja. Ebben a kétszeres kalandban csatlakozhatsz a főhősökhöz.

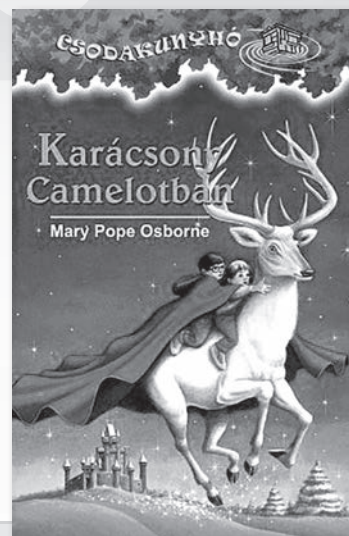

MARY POPE OSBORNE

Karácsony Camelotban

Animus Kiadó 2016

A történet Mary Pope Osborne harmincegy részes sorozatának része, és bár nem időutazós a sztori, az olvasó mégis időutazhat benne, hiszen a könyv a lovagkort idézi. A regényben a valós történelmi eseményeket a fantázia színezi ki: Artúr király mondavilága és a kelta legendák nevezetes Merlin mágusa is feltűnik benne.

Tudtad?

A varázsló alakja már a középkortól élénk viták tárgya volt: főleg arra próbáltak választ találni, hogy Merlin kitalált figura, mitikus hős vagy valós, történelmi személy volt-e. Abban az időben – főként a kor népszerű történetírója, Geoffrey of Monmouth írásainak nyomán – az a nézet volt a legelterjedtebb, hogy Merlin földi anyától és démonapától származik.

Merlin a legendák szerint Artúr király és a legendás uralkodó édesapja, Uther Pendragon tanácsadója és gyóntatója volt. Pendragon az ő tanácsára hozta létre a kerekasztal lovagjainak rendjét, s ugyancsak ő volt, aki az Excalibur próbájával bizonyította: Artúr jogosult a brit trónra, mert ő az egyetlen, aki képes kihúzni a sziklából az oda leszúrt nevezetes kardot. (Forrás: Élő személy volt Merlin, a varázsló – mult-kor.hu)

Camelotba, egy mesebeli királyságba kap meghívást két főhősünk, Jacket és Annie, akik számára a karácsonyi meghívó nem várt fordulatot hoz: az ünnepélyes királyi vacsora, amelyen a kerekasztal lovagjai is részt vesznek, életre szóló kihívást tartogat. A tét, hogy Jacket és Annie meg tudják-e menteni az átok sújtotta birodalmat, meg tudják-e akadályozni egy legenda eltűnését, képesek-e a megpróbáltatásokat kiállva maguk „továbbírni” azt.

Jó választás ez a könyv, ha a Narnia krónikáihoz hasonló hangulatú, de egyszerűbb, kisebb lélegzetvételű történetet olvasnál.

MATT HAIG

A fiú, akit Karácsonynak hívnak 1–2.

Kolibri Kiadó, 2017, 2021

A kissé sutára sikerült címfordítás ellenére izgalmas kérdéseket feszeget a regény. Azért suta a címfordítás, mert a történetben a fiút végül is nem Karácsonynak, hanem Nikolusnak hívják. Mindez persze semmit nem vesz el a tüneményes, karácsonyi hangulatú történet értékéből.

„Ha ugyanis hiszünk valamiben, nem kell látnunk ahhoz, hogy tudjuk, léteznek.”

A könyv fülszövege a Télapó (Karácsony vagy Nikolas?) gyerekkorának titkaiba ígér betekintést: „Kik voltak a szülei? És hogyhogya nem öregszik? Miért titokban oszon be a házakba? És mióta repülnek a szarvasok?! Kik azok a koboldok, és egyáltalán, milyen egy Igazmondó Grimpli?”

Bár a fenti kérdésekre is tartogat válaszokat, a mese olyan értékekről szól, amelyek valamiért sűrűbben vannak jelen tudatunkban a karácsony közeledtével: reményről, hitről, varázslatról, csodáról: „Az egész világ, legalábbis a mi világunk, az embereké, tele van szörnyű dolgokkal. Mindenhol nyomorúság, mohóság meg szomorúság, éhség, durvaság, ahová csak nézel. És van egy csomó gyerek, aki soha nem kap ajándékot, és szerencsésnek érezheti magát, ha egyáltalán néhány kanál gombaleves jut neki vacsorára. Nincsenek játékaik, és minden este éhesen fekszenek le. Aztán vannak, akiknek még szülei sincsenek, és rettenetes felnőttek vigyáznak rájuk, mint például Karola néni. Egy ilyen világban pedig könnyen lesz rossz ember valakiből. Úgyhogya ha valaki még így is jó, az már önmagában is csoda! Ami reménnyel tölti el az embert. Márpedig a remény a legszebb dolog ezen a világon.”

(L)együnk együtt!

Avagy miről szól napjaink karácsonya

Rövid ünneptörténet

„Karácsony” szavunkat a tudósok a latin incarnatio (‘megtestesülés’) vagy pedig a szláv korcun (‘átlép’) kifejezésből származtatják. Az első Jézus születésére, a második pedig a téli napfordulóra utal. Mindkét jelentésréteg hasonló jelképeket használ: egyre nagyobb lesz a sötétség, kint is, bent is, majd a legzordabb óra után megszületik bennünk a fény, a remény.

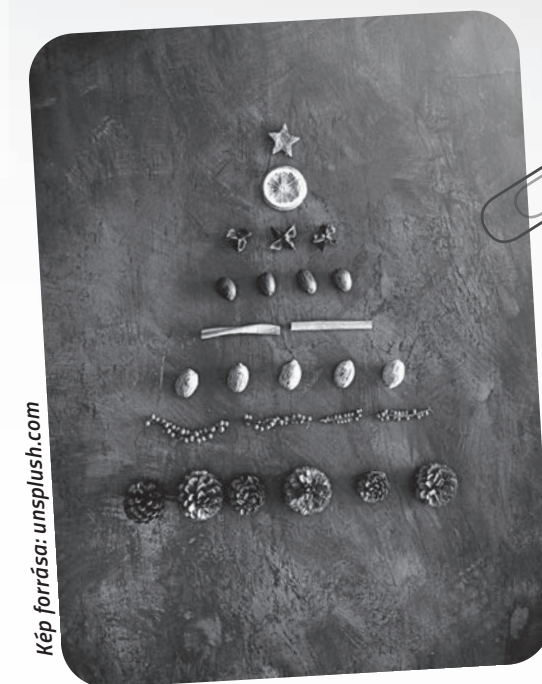
Ha a karácsonyra gondolunk, az arany, a zöld, a fehér, a piros színek, a kandallóban lobogó tűz előtt álló, feldíszített karácsonyfa, a masnis, nagy dobozok és az arcokról sugárzó öröm képei villannak fel mindannyiunkban. Ez a kép nagyban köszönhető az idén 101 éves Coca-Cola Mikulásnak, a csöpögős amerikai filmeknek, valamint a bevásárlóközpontokban évről évre egyre hamarabb kezdődő karácsonyi örületének.

A bennünk élő álomkép és a valóság közötti kontraszt azonban néha igen nagy. Sok helyen nem engedhetik meg a szülők, hogy drága ajándékokkal halmozzák el a gyerekeket. A legtöbb nagyvállalat december végén zárja a projektjeit, ami elképzelhetetlen stresszt jelent mindenkire nézve, a magasabb pozíciók pedig még több felelősséggel járnak. A legjobb családban is előfordulnak ilyenkor veszélyes viták, veszekedések, a kimerüléstől minimálisra csökken a tűrőképesség, a bejgli megreped, a fa eldől...

Karácsonyológia, az új tudományág

Természetesen, mint ma már mindennek, ennek is létezik pszichológiája. A karácsony-szindrómát szorongásos-depresszív zavarnak tekintik, amelynek bevezető tünetei a következők: szorongás, fáradékonyság, ingerlékenység. Évről évre riasztóbbak a statisztikák, akkor is, ha a betegségeket tekintjük. Engem azonban jobban megrémítenek azok a felfoghatatlan számok, amelyeket ki sem tudok olvasni, nemhogya értelmezni. Ezek a számok a karácsony által termelt anyagi hasznot hivatottak leírni számunkra. Vicces zoknik utazzák át hajókon a fél világot, hogy aztán a fiók mélyén lapuljanak. Azokkal a hajókkal, amelyek a legnagyobb mértékben szennyeznek az óceánok élővilágát.

Kinek kell ilyen áron az ünnep? – kérdezhetitek. Lehet, hogy nektek, a kamaszok lázadóinak könnyebb lenne eltörölnötök mindent, ami egyszer szent volt bárki emberfiának. Vessen

Kép forrása: unsplash.com

a karácsony, bár a bejgli maradhat, nem? Létezik azonban egy új szemlélet, amelynek célja, hogy elviselhetőbbé tegye az ünnepet.

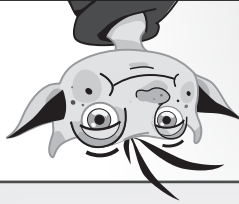
Slow karácsony

Ahogy a nevéből is következtetni lehet, ez a mozgalom azt szeretné elérni, hogy képesek legyünk néha egy kicsit lassítani, netán megállni, csodálni a jégvirágokat az ablakon, egy kisgyerek örömét vele együtt, lopva átélni az utcán, amikor megpillantja a mikulásruhába öltözött bácsit. Némi előrelátással, tervezéssel ki lehet küszöbölni azokat a csapdákat, amelyek veszélyeztetik a karácsony nyugalalmát.

Kezdd el időben az ünnepre hangolni a lelked! Öltöztess díszbe a szíved is, de ne hagyd ki a szabádat sem! A kutatások azt bizonyítják, hogy azok az emberek lényegesen boldogabbak, akik korán feldíszítik a lakásukat, mint azok, akik csak később vagy egyáltalán nem.

Ha ellátogattok a www.cimbora.hu/kamaszok oldalra, további érdekességeket olvashattok a témával kapcsolatban. Ebben a hónapban az ajándékozás pszichológiájáról írtam, valamint a különféle szeretetnyelveket „beszélő” embertípusoknak szánt ajándéktippekkel kívánom könnyedebbé tenni számotokra az ünnepet.

A Fekete-hegyen voltál már?

Nem? Akkor induljunk. Célpontként a Brassóhoz közel fekvő Feketealom (Codlea, Zeiden) települést kell megadni. A település minden pontjáról, sőt még annál jóval távolabbról is látszik a Kotla. A Persányi-hegységhez tartozik, a Fekete-hegy elnevezést a rajta álló várról kapta. Jelenleg a vármadványból csak néhány kőszikla látható, ezeket a túra során megfigyelhetjük.

Legbiztosabb, ha a túrát a jelzett ösvényen kezdjük (és folytatjuk), ezt a vártemplom melletti úton érhetjük el. Keressd a Sas utcát (Strada Vulturului). Ott több út közül is választhatunk annak függvényében, hogy gyorsan és fáradtan vagy pedig könnyen akarjuk elérni az 1292 méter magas csúcsot. Ha a vár romjait is szeretnénk érinteni, akkor a körutat választjuk, balra indulunk (kék háromszög). Ha gyorsan a csúcsra szeretnénk érni, akkor a piros vagy a sárga háromszöget kell követni. Azt azért megjegyzem, hogy bármelyik útvonalat választjuk, közel 700 métert kell kapaszkodnunk – majd ugyanannyit ereszkednünk...

Az út többnyire erdős terepen át vezet, de néhány helyen remek kilátás nyílik a környező és távoli hegyekre. Biztosan jártál már a Királykőn, a Bucsecsben, a Fogarasi-havasokban, a Keresztényhavason, a Nagykőn, a Csukásban. Ezek jó időben mind látszanak. Érdemes szétnézni figyelmesen.

Ha induláskor bekapcsoltuk a telefonunkon valamelyik mérőalkalmazást, örömmel nyugtázhathatjuk, hogy összesen több mint tíz kilométert gyalogoltunk, a nap folyamán,

bizony, több mint 1200 métert emelkedtünk-ereszkedtünk, és közel hét órát töltöttünk a természetben, friss levegőn, növényeket, madarakat, gombákat megfigyelve és nagyszerű élményekkel gazdagodva.

Mehetünk?

Idén június elején az Erdélyt Járók Közhasznú Egyesülettel (EJKE) és a Nagyalambfalvi Általános Iskolával közösen alkotói versenyt hirdettünk meg 7-8. osztályos erdélyi, partiumi, bánági diákok számára. „Nézz szét szülővárosodban, szülőfaludban, és fogalmazd meg versben: mit jelent számodra, miért jó ott élni, miért jó oda visszamenni, miről ismerik meg, akik nem jártak még ott, mit ajánlanál figyelmükbe?” – állt a felhívásban. A megmérettetésre 108 pályázó jelentkezett. A beérkezett írásokat zsűritagként elbírálták: Farkas Kinga (magyartanár, a Cimora főszerkesztője), Zsidó Annamária (magyartanár, Nagyalambfalva), Lovétei Lázár László (költő, műfordító, a Cimora szerkesztője), Szonda Szabolcs (költő, műfordító, a Cimora szerkesztője), Csíki András (költő, az EJKE elnöke).

Értékelésük nyomán a következő pályázati eredmények születtek:

- I. Soó Réka (Székelyudvarhely)
- II. Boros Anita (Zeteváralja)
- III. Boda Blanka Zsófia (Zilah).

Dicséretet kapott és Cimora-előfizetést nyert:

BÁCS ANNA (Csíkszereda), BIRÓ TAMARA (Barót), JAKABFI ANNA (Körispatak), LÖRINCZ CSENGE (Kápolnásfalu), MOROIANU TÍMEA (Barót), NAGY BORÓKA (Ivő), SÁNDUJ BOGLÁRKA (Zeteváralja), VADAS ZOLTÁN (Álmás), ZSIDÓ ALEXA (Tasnád).

Gratulálunk nekik, és minden pályázónknak köszönjük a részvételét!

Az alábbiakban a dobogós helyezést elért írásokat közöljük.

SOÓ RÉKA

Petek

Az én kis falum nem nagy tanya,
Nincsen ember, aki lakja.
Nincs benne kórház, sem gyógyszerészet,
A szomszédtól kérnek segítséget.
Nincs benne szálloda vagy kocsmá,
Nagyvárosnak nincsen mocská.

Nincs márványút, csak rozszant,
Mely minden lakost vérig bosszant.
Gödörös út sincs, csak utas gödör.
Kavics benne? Nincs egy vödör!
Még sincs lény, ki ne szeretné,
Nincs lakos, ki elfeledné.

Van egy templom, repedt fallal,
Akad egy bolt kerttel s paddal.
Van egy művház, rózsaszín,
Benne színpad, rozsdaszín.
Van egy telek, ott focizunk,
S ha épp nincs meleg, álmodozunk.

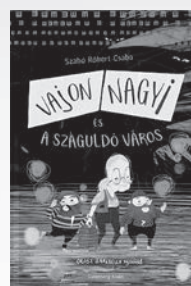
Szép az élet, s még szebb Petek!
Vígán járnak ott a szelek.
Vígán járnak, csendben állnak.
Köszönetnek fűnek-fának.
Hirdetik, hogy megérkeztek,
S boldogok, hisz itt lehetek.

BOROS ANITA

Zöld illattal simogató

Ő az,
ki mézédess szellőivel cirógat,
dombjai közt elaltat, egével befalaz.
Szelíd illatával elkábít, bájával ad nyugalmat.
Kapuin át betérít, s faragott kincseivel szédít.
Élteseivel mesét mondat, s megismertet egy konok,
furfangos, indulatos népet, igen sok élménnyel.
Nála igazibb az élet, igazibb a nemzet, igazibbak a gondok.
Nála a legszebb a táj, melyet nem fejezhetsz ki millió festménnyel.
Álmodt süg ember fülébe, mit semmilyen gyönyörben meg nem élhetsz.
Álmod az, mit nekünk ad, s magából megmutat. Mit helyretett s elfedett.
Egy kortyot forrásából, egy falatot kenyereből? Tőle mindig, mindig kérhetsz.
Szép egy nemzet, szép e nemzet! Bár az idő vasfoga szinte mindent megevett.
Mit számít? Hiszen áll, jól, olyan büszkén, olyan rendületlenül, olyan törődően.
Áldás, hogy megkaptuk őt. Megkaptuk őt, csupasz hegyestől, sűrű tölgyestől, vadastól,
mély sarastól, bokrostól, barázdástól, népviseletestől, patakostól, csizmadobbantóstól.
Elgondolkodtató, mert mikor utcáin jársz, hol néha monoton latyak, akár durva kövek
hosszantass halmazai fedik be a földet, vagy tán városainak járdaszegélyeit
bámulod nagy sietséged közepette, nem gondolsz rá. Nem gondolsz arra,
hogy mennyire egyedi az ő egésze, egészének minden apró része, cifra
hossza, érdes szélessége, fényűző magassága.
Nála jobb nem volt, nincs, nem is lesz.
Ő itt Erdély, és egy
csoda mindenés
mindensége.

Szabó Róbert Csaba Vajon Nagy és a száguldó város

Szeretsz olvasni? Vagy esetleg nem? Az teljesen mindegy. Olvastad már a *Vajon Nagy és a száguldó város* című könyvet? Ha még nem, itt az ideje, hogy belevágj! Elég csak beleolvasnod, és csak úgy száguldanak a percek, észre sem vetted, és már a könyv végét nézed.

A Vajon Nagy ifjúsági könyvsorozat, rendkívül kalanddús regény. A könyvnek eddig két része jelent meg. Mielőtt nekikezdenénk a második résznek, érdemes az elsőt is elolvasni (*Vajon nagy és az aranyásók*).

Vajon Nagy átlagos nagymama – biztosan ezt gondold. Ha azt hiszed, hogy minden nagymama unalmas és tehetetlen, akkor nagyot tévedsz. Ez a nagy meglepően aktív. Ha segítség kell a fiának, máris bepattan bogárrautójába, és el is hagyta Aranyvárost. Tesz-vesz, intézkedik, sűrög-forog, meg sem áll. Vicces és élménydús kaland az élete.

Ez az izgalmas meseregény a varázslatok birodalmába repíti a fantáziádat. Tele van manókkal, varázsátjárókkal, titokzatos szél-forgóval és égig érő fával, amely tulajdonképpen a térdedig ér...

Ez a könyv gyönyörű borítójával, mesebeli illusztrációival csalogatóan vár rád a könyvesüzlet polcain. Esetleg ha integetni láttad, nem káprázott a szemed, mert ez bizony varázslat.

Azoknak ajánljuk Vajon nagyit, akik szeretik a kalandokat. Rövid, ne ijedj meg, nem lesz 200 oldal, inkább csak 79, szóval nem telik majd tíz napba elolvasni. Minél hamarabb vásárold meg, mert hamar fogy! Jó szórakozást! Reméljük, tetszeni fog.

László Kincső, Jaksa Livia Hanna, Szócs Uzonka (Sepsiszentgyörgy, Mikes Kelemen Elméleti Líceum, V. B osztály)

Alessandro Baricco Selyem

A Selyem főszereplője, Joncour feleségével, Hélenel Franciaországban, Lavilledieu-ben él boldog házasságban. Anyagilag is tehetősek, hiszen Hervé selyemhernyó-kereskedéssel foglalkozik apja akarata ellenére, aki azt szeretne volna, hogy a fia katona legyen. Vajon hogyan lett belőle selyemhernyó-kereskedő?

A regény 1861-től 1864-ig játszódik, amikor Japánban polgárháború tört ki. Vajon miért ment Hervé Joncour Japánba? Hogyan jutott el oda?

A történet romantikus, és nem csupán a selyemhernyókról szól, hanem az emberi kapcsolatokról is. Baráti és szerelmi kapcsolatokról.

Joncour bátor fiatalember, aki nem ismer féltelmet. Szereti a rejtélyeket és vakmerő. Egyetlen gyengesége a szerelem. Vajon lesz a műben dráma?

A könyvet azoknak ajánljuk, akik szeretik a romantikus történeteket, a kalandokat, a történelmet, a rövid és tömör regényeket.

Simon-Zsóka Henrietta, Kocsis Rebeka (Sepsiszentgyörgy, Mikes Kelemen Elméleti Líceum, VIII. B osztály)

Stefanie Höfler Velem nem lehet járni

Höfler *Velem nem lehet járni* című regénye két gyerekről szól: a túlsúlyos Nikóról és a szép, népszerű Seráról. A két gyerek között nincs több, mint osztálytársi viszony. Nikót sokat bántják szavakkal és tettekkel is. Sera éli az életét a népszerűbb emberekkel körülvéve, és semmi gondja nem adódik. Azonban egy osztálykirándulás során ez az állapot megváltozik, és mindkettőjük élete fenekestül felfordul. Sera nyit Nikó felé, köszön neki az utcán, ha meglátja. Gesztusa miatt lehet, hogy elveszti igaznak hitt barátait, Nikó pedig nem szabadul meg a bántalmazástól.

A könyv a két főszereplő nézőpontjából írja le az eseményeket. Fiatalos az elbeszélése és a története is. A mai világban gyakran előforduló problémákat dolgoz fel, mint például a kiközösítés, bántalmazás, diszkrimináció. Olyan tízéves kor fölötti fiúknak, lányoknak ajánljuk a regényt, akik szívesen olvasnak fordulatos és izgalmas műveket.

Czintos Anna, Kerekes Boglárka (Sepsiszentgyörgy, Mikes Kelemen Elméleti Líceum, VIII. B osztály)

▶▶ BODA BLANKA ZSÓFIA

Csend

Körülnézek, csend van.
Alig egy ember.
Senki sem tudhatja,
mit jelenthet e hely.
Csak egy gyermekkori vár?
Bár csak elmondhatnám,
a fák suttogását
szavakkal leírhatnám.

A varázslat titka:
sehol egy ember.

A természet mintha
már fellélegezne.
Lassan sötétül az ég,
körülvész néma éj.
Sántán hozta a szél,
és az álom tovább él.

Ásít az ősz is már,
lehajtja fejét.
Világ dőlt volna rám?
Érzem a csend kezét.
Mintha felébredne most,
végtelen álomból;
rázza az ábrándot
recsegő ágaiból.

Cimbi naplója

Sziasztok!

Biztos már nagyon vártátok a leveletem, de az van, hogy vakációjó lett hirtelen, és az anyira jól tud esni. Amikor csak úgy eccer, mint a derült égből a villám, csak más, megérkezik a várva-várt váratlan vakációjó. Ki is használtam, nem csináltam semi olyant, ami elvenné a kedvem a vakációjótól, nem írtam, nem olvastam, semi. Sok pénzt kerestem, apuci minden zsák díjőért, amit felsztem, adott 10 lejt. Van kicsi zsák is, anyit szedtem, menyit nem szégyeltem. S nem vagyok szégyelős. Vettem a szomszédától is egy csomot, 5 lejtért. 10 lejt több, mint 5! (van itt matek tudás, én mondom!)

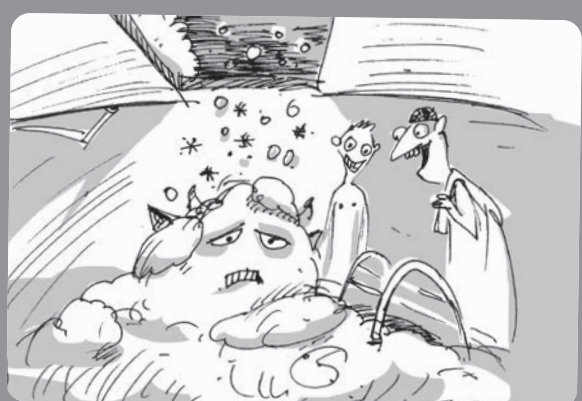
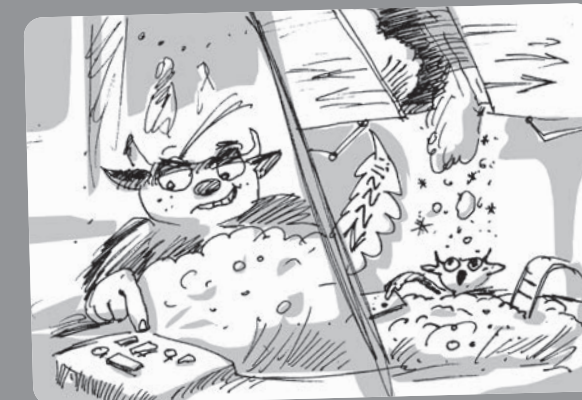
Apuci 5lete volt az is, hogy készüljünk fel a télre, met mondan eztazt, ilyentolyant, összevisza, eléshátra, s vettünk 2 juhót. Egy öreg jút és egyifjút. Az öreg jú ad gyapjut, meleget, tejet, az ifjú az cu ki. Báránynak mondja tata, de igazából jú. Szeressük erőst, bár nem éppen szobailatósító szagjuk van. Jönnekmennek, eléshátra, lefel a lakásban, barátságosak. Mekegnek. Pontosaban még nem mekegnek, de tanitom őket idegen nyelvre. Jövőre veszünk kecskéket, tudjanak beszélni egymásal. Én már sok idegen nyelvet tudok, románt, angolt, németet, franciát, olaszt. Köszönni s igennem. Nekem az is elég, a fontos, hogy tudok.

Az iskolában még mindig maxot hordunk, így nem tudom, hogy néz ki az új földrajtanárnő, de kedves. Úgy kell szólícsuk szollítsuk szolítottcsuk (nem tudom sose, ezt a szót hogy írják pontosan, két l vagy két cs?! vagy két tté?), hogy Kató néni, mert már elég öregecske, de a rendes neve Tanganyi Kató. Valahol Afrikában született, állítólag a szavannán nőtt fel, aztán férjhez jött, s itt tanult meg magyarul. Kedvessége határtalan, nem is kell hozzá útlefél. Ez lehet bonyolult szójáték, nem baj, ha nem értitek. (Itt a megfejtés: Határ = útlefél, határtalan = nem kell útlefél.)

Most zárom leveletem, met fontos levelet kell írjak a Zangyalkának. Szeretném, ha időben megkapná, ne legyen megint az, hogy semit se kapok meg, mert későn kapta meg a Zangyalka a levelet. Kell írjak a Mikulásnak is, szóval sok a dolgom.

Éjjen a csengő, éjjen a hoszú szünet! S legyen szép karácsonyotok s boldog újévetek!

A kíváncsi „hőember”

Csillag István rajzai

Irodalmi művek hősei

Charles Dickens: Karácsonyi ének

	A regény főszereplője	A főszereplő segédje	Német város	Módi közepel!	Mulatóhely	Bogár testrésze	A sugár jele	Ünnepélyes átadás	Szobor áll rajta	Magyar nemzetség volt	Viziállat	Szintén	A tárgy ragja
Spanyol autójel		Kiáltás bika- viadalon											
Tornatermi fal jelzője							Budapesti csapat						A főszereplő néhai főnöke
Az orrához				Meglel								Francia autójel	
Nem tud beszélni				Koagulálódó								Rugalmas testszövet	
					Kis folyóvíz							Fél perc!	
					Súroló							Téli csapadék	
Az energia jele	Alumínium és kén					Mocsár			Mesterkelt tartás				
	Nevével hitelesít					Ősvezér volt			Tol				
Haza fele!		Nehezen eldönthető							Alaktalan				
		Tipor							A szőlő friss leve				
Elfed							Becézett Márton						
							Falusi bácsi						
Repeta							Amerikai elnök volt					Watt	
							Kerti szerszám					Női név	
Jelez a focibíró						...Zoltán halbiológus							
						Vizben tisztító							
Horvát sportjel (CRO)			Orosz folyam				Magatok					Fogó közepel!	
			Ritka női név				Harag, gyűlölet					Tovataszít	
Ezer!	Téli sport			... László, festő volt					Teréz becézve				
	Női név			Juttat népiesen					Tejtermék				
Loire- szakasz		Rohamozó								Újság			
		Szoknya								Angol levegő			
Átnyújtó							Akta					Nulla	
							Tömb szélei!					Szintén ne	
Francia őslakó				Rádió belső dolgozója									Ipszilon
				Szén									
Egye!	A főszereplő céglársa												

Cimbi képtára

KÓNYA ÉVA

A mézeskalács a képzőművészetben

Magyar művészek festményein is megjelennek mézeskalács figurák, köztük a szív és a ló (Csóka István: *Csendélet mézeskaláccsal*, 1932)Fényes Adolf egy személyre terített asztalát gazdagon díszített mézeskalács szív teszi ünnepélyessé (*Csendélet mézeskalács szívvel*, 1907)

A múlt század elején sem hiányozhatott a vásárokról és a búcsúkról a mézeskalácsosok piaci standja, este kivilágított sátra (Konstantin Stoitzner osztrák művésznek tulajdonított festmény)

Kim Jacobs kortárs amerikai illusztrátor művén gyertyafény, mézeskalács házikó és mézesbábok teremtenek meghitt, karácsonyi hangulatot

Anton Pieck múlt századi holland művész Mikulásának asztalán mézeskalács bábok és játékok bűvölik el a gyerekeket

A Grimm-mese boszorkányának mézeskalács háza, napjaink karácsonyi házikóinak ihletője (Henry Justice Ford meseillusztrációja, 1891)

RENDELD MEG
MOST A
CIMBORÁT
A 2021-2022-ES
TANÉVRE!

ÁLDOTT
KARÁCSONYT
ÉS BOLDOG
ÚJ ÉVET!

Éves előfizetési díj:

30 lej (3,75 lej / lapszám).

Az előfizetési díjat két részletben is
kifizetheted.

A Cimborá ára nem előfizetőknek:

4 lej / lapszám.

- keresd az iskolai terjesztőnél
- érdeklődj a 0752 062 885-ös telefonszámon
- írd a cimboramail@gmail.com címre

www.cimbora.net

